

الحكم تقود إلى السعادة

الجزء الثامن

«Хикматлар – саодатга етаклар»

Саккизинчи китоб

Тузувчи ва таржимон:
Анвар Аҳмад

Тошкент:
2015 йил

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ТАҚДИМ

Ўзининг илоҳий ҳикмати ила инсонни ҳикматга қобилиятли ва мойил қилиб яратиб, бу билан уни бошқа махлуқотлардан имтиёзли қилган, унга Ўз даргоҳидан ҳикматлар илҳом этган, энг олий ҳикматларни ваҳий қилиб юборган, ҳар бир иши ҳикматли бўлган Ҳақим Зот – Роббимиз Аллоҳ субҳанаҳу ва таолога Ўзининг ҳикматлари кўламича ҳамду санолар бўлсин!

Ҳақим Зотнинг энг ҳақим бандаси, инсониятга ҳикматни – суннатни ўргатган, ўлмас ҳикматлар қолдирган, бутун ҳаёти тўлалигича ҳикмат бўлган, башариятнинг ҳақими, севиқли Расулимиз Муҳаммад Мустафо соллаллоҳу алайҳи васалламга айтган ҳикматлари ададича салавоту саломлар бўлсин!

Ҳикматга ошиқ бўлган, қалблари ҳикмат нурига тўлган, бутун ҳаётини ҳикмат асосида қуришга интилан ҳикматли бандаларга Аллоҳнинг ризоси ва раҳмати бўлсин!

Аллоҳ таоло инсонни бошқа мавжудотларни яратганидек, «Бўл!» деган амр билан эмас, балки Ўз кўли билан яратиб, унга Ўз ҳузуридан руҳ пуфлаган. Шунинг учун инсон бошқа бирор жонзотда топилмайдиган хусусиятларга эга бўлди. Инсонни бошқа махлуқотлардан фарқлаб турадиган ана шундай хусусиятларидан бири – унинг ҳикматга ошнолигидир. Инсоннинг ҳикматга бўлган интилиши ундаги ақл жавҳарига бевосита боғлиқдир. Аммо ҳикмат инсоннинг фақатгина ақлий қобилиятининг маҳсули эмас. У кўпроқ руҳнинг маркази бўлмиш қалбга боғлиқдир. Бошқача қилиб айтганда, унинг булоғи ҳам қалб, сингадиган ўрни ҳам қалбдир. Инсоннинг қалби қанчалик мусаффо бўлса, ҳикматга шунча кўпроқ мойил бўлади, уни яхшироқ сингдиради ва ўзи ҳам аста-секин ҳикмат булоғига айланиб боради. Ана шундай қалб эгаси ҳақим дейилади.

Хўш, ҳикмат ўзи нима? Унинг мазмун-моҳияти нимадан иборат?

«Ҳикмат» арабча сўз бўлиб, «мустаҳкамлик», «ман қилиш», «донишмандлик», «оқилоналик», «хукм» маъноларини билдиради. Уламолар ҳикматга турлича таъриф берганлар.

Ибн Мурдавайх Ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан нақл қилади: «Ҳикмат – ақл, фаҳм ва топқирликдир».

Роғиб айтади: «Ҳикмат – илм ва амалда ҳақиқатни топишдир».

Абу Ҳайён айтади: «Ҳикмат – одамлар ваъз оладиган, ўзларига танбех оладиган ва бир-бирларига айтиб юрадиган мантиқдир».

«Ал-Муъжамул-васит» китобида шундай дейилади: «Ҳикмат – энг афзал илмлар асосида ишларнинг энг афзалини билиш, тушуниб етишдир».

Ҳақимларнинг кўплари ҳикматга қуйидагича таъриф беришади: «Ҳикмат – нарсаларнинг ҳақиқатини инсоннинг имконияти етадиган даражада асл ҳолида билишдир».

«Ҳикмат» сўзи бизнинг тилимизда ҳам юқоридагига яқин маъноларда ишлатилади. Донишмандликка, оқилона гап-сўзларга, иш-ҳолатларнинг сир-асрорларига нисбатан ҳам айнан ҳикмат сўзи қўлланилади.

Инсоният тарихида ўзининг ҳикматли гаплари билан ном чиқарган биринчи зот Довуд алайҳиссалом ҳисобланадилар. Ҳикмат билан танилган, ҳақимларнинг устози деб тан олинган буюк шахс – Лукмон Ҳақим ҳам Довуд

алайҳиссаломнинг шогирди ҳисобланади. Аллоҳ таоло Қуръони Каримда Луқмон Ҳаким ҳақида шундай дейди:

«Батаҳқиқ, Биз Луқмонга Аллоҳга шукр қилгин дея ҳикматни бердик. Ким шукр келтирса, фақат ўзи учун шукр келтиради. Ким куфр келтирса, албатта, Аллоҳ Ғаний ва мақтовга сазовор Зотдир» (Луқмон сураси, 12-оят).

Аллоҳ таолонинг Луқмонга ҳикмат неъматини берганини алоҳида таъкидлаши, унинг ҳақимлигини мақташи, айрим ҳикматли сўзларини сиз билан бизларга насихат ўлароқ келтириши, Қуръони Каримдаги бир сурани унинг номи билан аташи – барча-барчаси Аллоҳ таолонинг ҳузурида ҳикматнинг нақадар юксак эътибори борлигини кўрсатади.

Аллоҳ субҳанаху ва таоло Қуръони Каримда пайғамбарлик вазифаларидан бири – кишиларга ҳикматни ўргатиш эканини очиқ айтиб кўйган:

«Шунингдек, ичингизга ўзингиздан, сизларга оятларимизни тиловат қиладиган, сизларни поклайдиган, сизларга китобни, ҳикматни ва билмайдиган нарсаларингизни ўргатадиган Расул юбордик» (Бақара сураси, 151-оят).

Ҳа, Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васалламнинг пайғамбарлик ҳаётидаги асосий вазифаларидан бири инсонларга ҳикматни ўргатиш бўлган. У зотнинг суннатлари тўла ҳикматдир. Сўзлаган сўзлари ҳам, қилган ишлари ҳам, ҳатто сукутлари ҳам ҳикматдан иборат эди. Шу боис, муфассир уламоларимиз оятдаги «ҳикмат»ни «суннат» деб тафсир қилганлар. Дарҳақиқат, ҳикматнинг энг олий намуналари Набий соллalloҳу алайҳи васалламнинг суннатларида акс этган.

Ҳикмат деганда биринчи бўлиб инсоннинг ўз Яратувчисини таниши тушунилиши лозим. Имом Ғаззолий айтади: «Ҳамма нарсани билган, лекин Аллоҳни танимаган кишини ҳақим деб бўлмайди, чунки у энг улуғ ва энг афзал маърифатдан маҳрумдир».

Ҳикмат инсоннинг ҳаётини тартибга солишга, унинг осойишта, сермазмун ва сермахсул ҳаёт кечиришига, хато-камчиликлардан, тойилишлардан холи бўлишга хизмат қилувчи юксак билимдир. Ҳикмат инсоннинг ақлини чархлайди, заковатини оширади. Ҳикмат билан иш тутиш инсоннинг оиладаги, жамиятдаги, ҳатто ўз наздидаги мартабасини кўтаради. Ҳикматлар инсонга ҳаёт тажрибасининг тайёр хулосасини тақдим қилади.

Бир ҳақимдан: «Инсон бир неча юз йил умр кўриши мумкинми?» деб сўрашибди. У: «Ҳа», деб жавоб берибди. «Қандай қилиб?» дейишибди. Шунда ҳақим: «Китоб ўқиб. Китоб бир инсоннинг бир неча йил, балки бир умрлик тажриба ва билимларининг хулосаси ўлароқ дунёга келади. Уни ўқиган киши ўшанча умр кўрган ҳисобланади», деб айтган экан.

Инсонга ана шундай асрларга татиғулик умр бахш эта олувчи китоблар ичида энг қимматлиси, шубҳасиз, ваъзу-ҳикматга доир асарлардир. Бинобарин, ҳикматларни ўзига сингдира билган одам минг йиллаб умр кўргандек тажрибага эга бўлади. Зеро, айрим ҳикматлар бутун бир инсон умрининг хулосаси ўлароқ дунёга келган. Бундай ҳикматларни ўрганган киши ўша ҳикматларни айтган инсонларнинг умрича ҳаёт кечиргандек бўлади.

Ислом уммати ҳикматни ўрганишга, уни ҳаётда акс эттиришга, ҳар бир иш ортидаги ҳикматларни очиб беришга қадимдан интилиб келган. Жумладан, улуғ аждодларимиз ҳам ҳақиқий ҳикматпарвар, ҳикматга шайдо инсонлар бўлишган. Шунинг учун ҳам улуғ бобокалонларимизнинг илмий меросларида

дунёдаги энг гўзал ҳикматлар акс этган. Бунинг натижаси ўлароқ, халқимизда ҳикматли сўзларга бўлган қизиқиш бошқа халқларга қараганда анча юқори даражада туради. Ушбу ҳақиқатни яхши англаган устоз Анвар Аҳмад жаноблари араб адабиётларидан юзлаб ҳикматларни тўплаб, уларни ўзбек тилига таржима қилиб, **www.arabic.uz** сайтининг «Тасвирдаги ҳикматлар» бўлимида мунтазам бериб боришни йўлга қўйдилар. Бундан кўпчилик ўқувчилар мамнун бўлишди, кўплаб яхши фойдалар олишди. Бу олқишлардан илҳомланган муҳтарам таржимонимиз интернет оламига сайр қилиш имкони бўлмаган ўқувчиларга ҳам ушбу гавҳарлардан бахраманд қилиш ниятида мазкур ҳикматларни рисола шаклида чоп этишга қарор қилдилар. Қўлингиздаги китобча ушбу хайрли ишда қўйилган илк қадам, ўзига хос дебочадир.

Бугунги кунда маълумот ўқиш учун турли замонавий воситалар беҳад кўпайиб, оммалашиб, қулайлашиб, ўқувчиларни ўзига ром этган бўлса-да, китоб ўзининг қийматини йўқотгани йўқ. Китоблар барибир илм-маърифат манбаи ўлароқ китоб расталарини тўлдириб турибди. Дарҳақиқат, китобнинг ўрни бошқа. Ундан фойдаланиш учун электр токи, бирор жиҳоз ва шунга ўхшаш омиллар шарт эмас. У қачон қўл чўзсангиз, «Лаббай!» деб келадиган, то сиз зериккунингизча сиздан аримайдиган энг вафодор дўстдир, суҳбатдошдир. Ана шу эътибордан, таржима қилинган ҳикматларни китоб шаклида тақдим этилишини қўллаб-қувватлаш лозим.

Ушбу рисоладаги ҳикматлар маълум бир соҳага чекланмаган бўлиб, эркин мавзудадир. Унда инсоннинг Аллоҳ таоло билан бўладиган муносабатлари, бошқа инсонлар билан бўладиган алоқалари ҳамда ички оламини назорат қилиш, кишининг ўз-ўзини тарбиялашига доир хилма-хил ҳикматлар мавжуд. Уларда саҳобаи киромлардан тортиб, бугунги кундаги донишманд инсонларнинг кўплаб қимматли фикр-мулоҳазалари ўз ифодасини топган. Ҳар бир ҳикматга махсус расм ишланган. Китобчадан кўзланган мақсадлардан бири – араб тилини янги ўрганган кишиларда таржима малакасини ошириш бўлгани боис, аввал суратларда ҳикматнинг арабча матни берилиб, таржима сурат остида тақдим этилган. Бу ҳам яхши бир услуб: ўқувчи таржима қилишни ўрганиш билан бирга энг қимматли ва сара маълумотларга, илм-маърифатга эга бўлади.

Ҳикматларнинг кўпи халқ оғзаки ижодига айланиб улгургани учун кўп ўринда уларнинг муаллифи шахсан кўрсатилмаган. Аммо таржимонимиз омонат сифатида, уларни асосан қуйидаги интернет саҳифаларидан олинганини айтади:

- 1) ثقّف نفسك
- 2) كلام من القلب
- 3) حذ الحكمة
- 4) بستان الحكماء
- 5) ثقافة حول العالم
- 6) الموسوعة بوك
- 7) ثقافة وعلوم
- 8) حكمة اليوم
- 9) عجائب وغرائب حول العالم
- 10) أقوال أعجبتني

11) كنوز من الحكمة

12) ذكر الله

13) عذب الكلام

14) عالم الثقافة والمعرفة

Ҳикматларни таржима қилишда имкон қадар ўрғача йўл тутишга ҳаракат қилинган: бир йўла матнга ёпишиб олиб, айнан сўзма-сўз таржима қилишдан ҳам, матнни бир четга қўйиб, умумий маънони таржима қилишдан ҳам қочилган. Зеро, таржима тамоман сўзма-сўз бўлиб қолса, тил ўрганувчиларнинг малакасини ошира олмайди, натижада ўқувчи ғализ ва тор таржима қилишдан нарига ўта олмай қолади. Агар умумий мазмунни ўгиришга ўтилса, бунда ҳам ўқувчида таржима маҳорати шаклланмайди, матнни тўлиқ эмас, балки хулоса шаклида таржима қиладиган ва қоидаларни ишлата билмайдиган бўлиб қолади. Агар ўқувчиларимиз ушбу таржимадан ва ундаги маънолардан озгина бўлса-да фойда олсалар, мақсадга етган бўламиз.

Аллоҳ талодан ушбу камтарона уринишни Ўз даргоҳида ҳусни қабул айлаб, барча китобхонларимиз учун манфаатли қилсин. Муҳтарам таржимонимиз Анвар Аҳмад жанобларига оилавий бахт-саодат, сўнмас ғайрат, ижодий ишларига барака ато этсин.

Ушбу «**Ҳикматлар – саодатга етаклар**» "الحكم – تقود إلى السعادة" китобининг кейинги қисмларини ҳам китобхонларга тез кунларда, янада юқорироқ савияда тақдим этиб боришларида Ўзи мададкор бўлсин.

1556. «**Ва тезда Роббинг сенга ато қилади, ва сен рози бўлурсан**» (Зухро сураси, 5-оят).

Аллоҳ сенга берибгина қўймайди, балки то рози бўлгунингча ато қилади!

1557. Қўлга кирита олмаган нарсангга маҳзун бўлма!
Агар у пешонангга ёзилган бўлса, насиб қилаверади.
«**Бизга Аллоҳ ёзиб қўйган нарсдан ўзгаси зинҳор етмайди**»
(Тавба сураси, 51-оят).

1558. Огоҳ бўл!

Сабр билан хоҳлаган нарсангга етишасан, тақво билан эса темир ҳам сен учун юмшаб, эгилади.

1559. Қалблар қозонга ўхшайди, ундаги нарса қайнаб чиқаверади. Унинг чўмичи эса тилдир. Гапираётган кишининг қалбидаги нарса тилига чиқади. Бу чўмичга чиққан сўз ширин ҳам, нордон ҳам, чучук ҳам, шўр ҳам бўлиши мумкин. Шу тариқа тил сенга қалбнинг таъмини аниқлаб беради.

Доно халқимиз буни «Қозонда бори чўмичга чиқади» дейди.

1560. Табассумга нон сотиб ололмайсан, лекин кайфият сотиб олишинг мумкин.

1561. Ҳар кунингни Набий алайҳиссаломга «соллаллоҳу алайҳи васаллам» деб салавот айтиш, Роббингга шукр қилиб, ҳамд айтиш, табассум қилган, рози бўлган ва зикр қилган ҳолда Аллоҳнинг фазлини эътироф этиш ила бошласанг қандай гўзал!

1562. Аллоҳим! Қалбларимизни тоат-ибодатингда, нафсларимизни Ўзингдан кўрқишда, руҳларимизни жаннатингда жам қилгин!

1563. Бир киши бир ҳаким зотдан: «Қанча овқат ейин?» деб сўрабди. Ҳаким: «Очликдан билан тўқлик орасида», дебди.

У «Қанча кулайин?» деб сўрабди. Ҳаким: «Юзинг яшнасин, лекин овозингни баланд кўтармай кул», дебди.

У «Қанча йиғлайин?» деб сўрабди. Ҳаким: «Аллохдан кўрқиб хар қанча йиғласанг ҳам, малол олма», дебди.

У «Солиҳ амалимни қанчалик яширай?» дебди. Ҳаким: «Қўлингдан келганича», деди.

У «Қанчасини ошкора қилай?» дебди. Ҳаким: «Одамлар сенга эргашгунича», дебди.

У «Одамлар мени мақташса, қанчалик севиная?» дебди. Ҳақим: «Аллоҳни ўзингдан қанчалик рози ёки норози деб гумон қилсанг, ўшанча», дебди.

1564. Муҳаммад Арийфий айтадилар:

«Агар Аллоҳ гуноҳларни яширмаса, бу дунё қандай бўлишини тасаввур ҳам қила олмадим!

Фараз қилинг:

Гуноҳларда ҳид бўлса-ю, гуноҳимиз миқдорича ҳид анқиб турса!

Қилган гуноҳларимиз пешонамизга ёзилиб қолаверса!

Қилган ишларимиз дарвозамизга ёзиб қўйилса!

Одамлар Аллоҳ яшириб турган амалларимизни билиб туришса!

Бир фараз қилиб кўринг!

Бу неъматни ато қилган Аллоҳга ҳамд бўлсин!

Аллоҳим! Гуноҳларимизни яширишингни тортиб олма!

«Аллоҳуммастур ьавротана ва амин равъатана» (Аллоҳим, авратларимизни яшир, хавфларимизни омонликка айлантир).

1565. Аллоҳим! Қалбларимиз Сендан кўрқиб мулойим бўлишини, Зикринг билан гўзал бўлишини, Муҳаббатинг билан мусаффо бўлишини насиб қил!

1566. Жаннатдаги илк тонг қандай бошланаркин?

Қасринг айвонида турибсан. У ердан туриб олтин-кумуш конлар, дарёлар ва боғ-роғларни томоша қиласан. Осмону ерлар мутлақо бошқача. Бир анҳордан сут, бир анҳордан асал, бир анҳордан шарбат, бир анҳордан мусаффо сув оқиб турибди. Тилло ва кумушдан ясалган қасрлар, кўзинг етганча гавҳар тошли ерлар. Атрофни мушки анбар тепалигидан таралган муаттар ҳидлар чулғаган. Ҳаммаёқда дарахтлар... Шохлари тиллодан... Шохларида

анвойи мевалар... Атрофингда хизматкорлар... Баланд маконда эса Буюк Подшоҳ. Абадий қолувчи ҳурлар, ёш хизматкор болалар. У дунёда жудо бўлган яқинларингнинг барчаси ҳузурингда жамулжам...

Мана шу неъматларнинг барчаси ўткинчи дунё фитналарига сабр қилишга, нафси Аллоҳ йўлида кўп тоат-ибодат қилишга, гуноҳ-маъсиятлардан йироқ бўлишга арзимайдими?

1567. Кўпчилик одамлар нажосатдан ниҳоятда жирканишади, лекин ғийбатга эътибор беришмайди.

Кўп садақалар беришади, лекин рибога эътибор беришмайди.

Кечаси туриб таҳажжуд намозини ўқишади, лекин фарз намозларга бепарво бўлишади.

Бунинг сабабларини ўрганиб, икки омилни аниқладик:

1. Бу нарса уларга одат бўлиб қолган.

2. Талаб этилган нарсани қўлга киритишда ҳавои-нафслари голиб келган.

Ким усулни, яъни бирламчи масалани ўрганса, фуруъларда, яъни иккиламчи масалаларда ютуққа эришади.

في كلام العرب ألفاظ مثناة تحيل
إلى شيئين بينهما جامع، ومن هذه
الألفاظ ومعانيها:

1. الداران = الدنيا والآخرة.
2. الجديدان = الليل والنهار.
3. الخافقان = المشرق والمغرب.
4. الأصغران = القلب واللسان.
5. الدائبان = الشمس والقمر.
6. الثقلان = الإنس والجن.
7. النقدان = الذهب والفضة.
8. الأزهران = الشمس والقمر.
9. الأبيضان = اللبن والماء.
10. الأسودان = التمر والماء.
11. الأصفران = الذهب والزعفران.
12. الأحمران = اللحم والخمر.
13. الأمران = الفقر والشيخوخة.
14. الأعميان = السيل والحريق.
15. القمران = الشمس والقمر.
16. الميبتان = السمك والجراد.
17. الناعيان = الشيب والشيخوخة.

1568. Араб тилида шундай иккилик лафзлар борки, улар икки нарсани биргаликда англатади:

1. Икки ҳовли – дунё ва охират.
2. Икки янги – кеча ва кундуз.
3. Икки томон – машриқ ва мағриб.
4. Икки кичик – қалб ва тил.
5. Икки пайдар-пай келувчи – қуёш ва ой.
6. Икки оғир – инс ва жин.
7. Икки нақд – олтин ва кумуш.
8. Икки гул – қуёш ва ой.
9. Икки оқ – сут ва сув.
10. Икки қора – хурмо ва сув.
11. Икки сариқ – олтин ва заъфарон.
12. Икки қизил – гўшт ва шароб.

13. Икки аччиқ – камбағаллик ва қарилик.
14. Икки кўр – сел ва ёнғин.
15. Икки ой – қуёш ва ой.
16. Икки ўлик – балиқ ва чигиртка.
17. Икки ўлим хабарини берувчи – соч-соқолнинг оқариши ва қарилик.

1569. 17 нарса қабр азобидан нажот беради:

1. Ота-онага яхшилик қилиш.
2. Намоз.
3. Рамазон рўзаси.
4. Ҳаж ва умра.
5. Яхшиликка буюриб, ёмонликдан қайтариш.
6. Аллоҳ таолодан қўрқиш.
7. Аллоҳдан умидвор бўлиш.
8. Аллоҳ ҳақида яхши гумонда бўлиш.
9. Доимо таҳоратли юриш.
10. Доимо Аллоҳнинг зикрида юриш.
11. Жунубликдан дарҳол ғусл қилиш.
12. Қариндош-уруғчилик алоқаларини тиклаш (силаи раҳм).
13. Ҳусни хулқ.
14. Гўдаклигида вафот этган фарзанд.
15. Аллоҳдан қўрқиб йиғлаш.
16. «Лаа илааха иллаллоҳ»ни кўп айтиш.
17. Расулаллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга салавот айтиш.

1570. «Аллоҳумма, солли ғалаа Муҳаммадин ва ғалаа аали Муҳаммад, камаа соллайта ғалаа Иброҳийма ва ғалаа аали Иброҳийм, иннака ҳамийдум мажийд. Аллоҳумма, баарик ғалаа Муҳаммадин ва ғалаа аали Муҳаммад, камаа баарокта ғалаа Иброҳийма ва ғалаа аали Иброҳийм, иннака ҳамийдум мажийд».

(Аллоҳим, Иброҳим алайҳиссаломни ва у зотнинг аҳлини ёрлақганингдек, Муҳаммад алайҳиссаломни ва у зотнинг аҳлини ҳам ёрлақин. Албатта, Сен мақтовли, улуғ зотсан. Аллоҳим, Иброҳим алайҳиссаломни ва унинг аҳлини баракотли қилганингдек, Муҳаммад алайҳиссаломни ва у зотнинг аҳларини ҳам баракотли қил. Албатта, Сен мақтовли, улуғ зотсан.)

1571. Аллоҳнинг зикридан ғафлатда ухламагин, лабларинг У Зотга тасбеҳ айтиб турсин!

1572. Хотиннинг эрдаги ҳақлари:

- маблағидан сарф қилиш;
- тоқати етмайдиган ишга буюрмаслик;
- муносиб маскан ҳозирлаш;
- диний заруратларни ўргатиш;
- шаръий рашк қилиш;
- уни тўлиқ ҳимоя қилиш;
- ёмон гумон қилмаслик;
- у билан яхшиликда яшаш.

Аллоҳ таоло «Ё яхшиликда яшаш, ё яхшилик билан қўйиб юбориш», деб айтган (Бақара сураси, 229-оят).

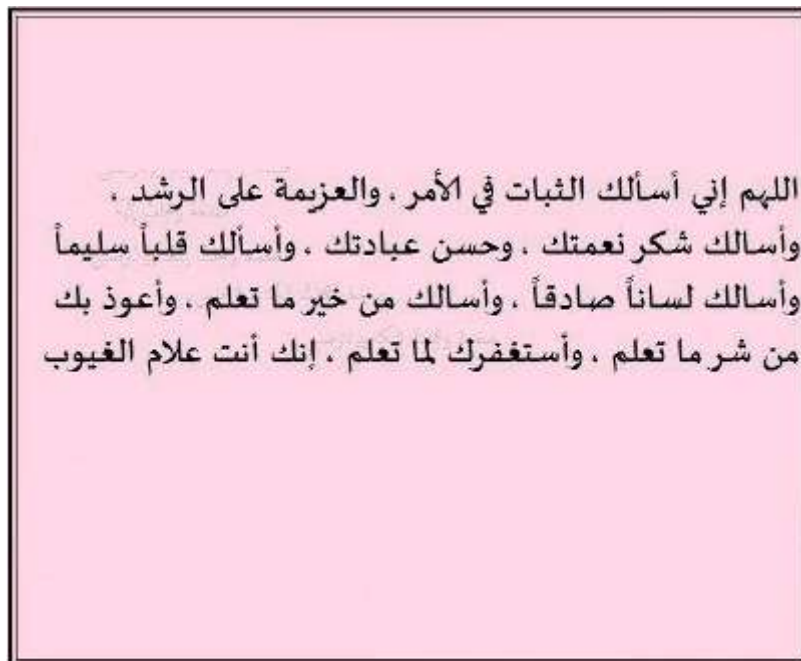
Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам «Аёлларга яхши муомалада бўлинглар», деганлар.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан «Эй Аллоҳнинг Расули, бизнинг зиммамизда хотинларнинг қандай ҳақлари бор?» деб сўрадим. У зот «Еганингдан едирасан, кийганингдан кийдирасан. Юзига урмайсан. Қаттиқ уришмайсан, уйдан чиқиб кетиб ҳижрон қилмайсан», дедилар.

Эрнинг хотиндаги ҳақлари:

- яхшиликда итоат қилиш;
- уй-жойини яхши, озода тутиш;
- изнисиз нафл рўза тутмаслик;
- изнисиз уйга бегоналарни киритмаслик;
- изнисиз кўчага чиқмаслик;
- келтирганига ташаккур айтиш, нолимаслик;
- рўзғорни эри рози бўладиган ҳолда тутиш;
- эрининг динини, мол-мулкани ва обрўсини сақлаш.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам «Эрини рози қилиб вафот этган аёл жаннатга киради», деганлар.

1573. Аллоҳим! Сендан ишларда субут, тўғри йўлда қатъият, неъматингга шукрона, гўзал ибодат, соғлом қалб, ростгўй тил сўрайман!

Берган илмларингнинг яхшисини сўрайман, ёмонидан паноҳ тилайман. Сен биладиган ишларим учун истиффор айтаман. Сен ғайбни билувчи Зотсан!

1574. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар:
«Одам боласи икки нарсани ёмон кўради:
- ўлимни ёмон кўради, ваҳоланки ўлим унинг учун фитнадан яхшидир;
- мол-дунёнинг камлигини ёмон кўради, ваҳоланки оз мол-дунёнинг ҳисоб-китоби ҳам оз бўлади».

1575. «Кўрганларингга ҳайратда қолмаётган бўлсанг, қилган ишларингга яхшироқ назар сол»
(«Мен қойил қолган сўзлар»)

1576. «Лаа илааха иллаллох» калимаси:
У нур узра нурдир, қалбларга шифодир.
У – Роҳман ва Ғофур сифатли Зотнинг зикридир.
У – танлаб олинган Набийдан ўрганилгандир.
У – зикрларнинг афзалидир. Катталар, уни айтиб юринглар ва
ёшларга ҳам ўргатинглар.

1577. Мусофирнинг муқимга айтадигани:
«Аставдиъукумуллоҳа аллазии лаа тазийъу вадоиъух».
(«Сизларни омонати зое бўлмайдиган Аллоҳга топширдим»)
Ибн Сунний ва бошқалар ривоят қилган.

Муқимнинг мусофирга айтадигани:
«Аставдиъуллоҳа дийнака, ва амаанатака, ва хавотима
Ъамалик».

(«Динингни, омонатингни ва амалларингнинг хотимасини Аллоҳга топширдим»)

Абу Довуд ривоят қилган.

1578. Сени Аллоҳ яхши кўрса, бошқа ҳеч ким У Зотдан кўра кўпроқ яхши кўра олмайди.

Сенга У Зот берса, бошқа ҳеч ким У Зотдан кўра карамлироқ бера олмайди.

Сенга У Зот ғазаб қилса, У Зотдан сени бошқа ҳеч ким қутқара олмайди.

Аллоҳдан бошқа киминг бор?

Аллоҳим! Гувохлик бериб айтаманки, мен Сени яхши кўраман!

1579. Қийинчиликлар сендаги қобилиятни юзага чиқариш учун яратилгандир, сен ноумид бўлма!

1580. Аллоҳ сенга ғоятда қимматбаҳо ҳадя ато қилади. Лекин у балолар билан ўраб қўйилган бўлади. Ушбу ўралган нарса очилиб, ана шу ҳадяни қўлга киритишинг учун доим сабр қилишинг лозим.

1581. Аввало Аллохдан, сўнгра одамлардан ҳаё қилиш одобнинг чўққисидир!

1582. Ўзининг Зикри билан уйғониб, борлигини ҳис қилдириш учун, ерини обод қилишга ҳаракат қилишимиз учун ҳаётимизнинг ҳар бир кунда янги кунни насиб қилган Аллоҳга ҳамдлар бўлсин!

1583. Уйланмаган йигит оила курган йигитдан: «Киши уйлангандагина мусибатни хис қилади дейишади, шу тўғрими?» деб сўради.

Уйланган йигит: «Йўқ. Лекин солиҳа хотиннинг қадр мусибатлар келгандагина билинади», деб жавоб берди.

1584. Бир ишни қилишга қийналсанг, уни қилиш учун бошқа пайтни танла, чунки ҳар бир фурсатнинг ўзига яраша сир-асрори бор.

Изоҳ: Масалан, кечки пайт бир ишни амалга ошираётганингизда ҳеч у иш ўнгидан келмаса, уни эрталаб амалга оширинг. Чунки, эрта тонгда барака бор.

1585. Суфён ас-Саврий роҳимахуллоҳ шундай деганлар: «Бир гуноҳ қилганим учун беш ой таҳажжуд намозидан маҳрум бўлдим».

1586. Сўзлашда ҳам, кийинишда ҳам – барча ишларда тавозеъли бўл, чунки тавозеъ пайғамбарларнинг, солих зотларнинг шиоридир.

1587. Зулмга, хорликка ва азобга учраганингда иложсиз қолсанг, «Ҳасбияллоҳу ва ниъмал вакил», десанг кифоя.
(«Аллоҳнинг Ўзи менга кифоя, У нақадар яхши вакил!»)

1588. Ризқ учун калласи саҳарлаб уйғонсанг-да, лекин ўша ризқни берувчи Зот учун бомдодга тура олмасанг, ҳамма нарсдан маҳрум бўлибсан!
«Намоз уйкудан афзал!»

1589. Болалигимизда тезроқ улғайиб, бу ҳаётни кашф қилишни орзу қиламиз, улғайганимизда эса кашф қилган нарсамиздан қочиб, болаликка қайтишни орзу қиламиз!

1590. Бешта зулмат борлигини ва уларнинг ҳар бирини ёритувчи нур ҳам борлигини биласизми?

- Гуноҳлар зулматдир, унинг чироғи тавбадир.
- Қабр зулматдир, унинг чироғи намоздир.
- Мезон зулматдир, унинг чироғи «Лаа илааҳа иллаллоҳ»дир.
- Сирот кўприги зулматдир, унинг чироғи кучли ишончдир.
- Охират зулматдир, унинг чироғи солиҳ амалдир.

1591. Аллоҳим! Мен учун ва «омийн» деган ҳар бир киши учун даргоҳингда жаннатда бир қаср барпо қилгин!

1592. Бало келганда сабр қилсанг, бу балонинг ортидан яна бало келса, яна сабр қилсанг, сўнгра яна бало келса, яна сабр қилаверсанг, шуни аниқ билиб кўйгинки, Аллоҳ сенга тасаввур ҳам қилиб бўлмайдиган даражада нарсалар ато қилади!

1593. Тавба – гуноҳларинг кўп бўлса ҳам Аллоҳга қайтишингдир. Қулоғинггача маъсиятга ботсанг ҳам гуноҳларингни яширган Зот тавба қилган ҳолингда сени хорлаб қўймайди.

1594. Иймонинг комил бўлсинки, дунёда эккан яхшилигинг бу дунёда ҳам, охиратда ҳам мева беради.

1595. Рухнинг саодати Аллоҳнинг розилигидадир.
Нафсининг саодати Аллоҳнинг зикридадир.
Қалбнинг саодати Аллоҳ йўлида яхши кўрганларнинг бир-бирига дўстона муносабатидадир.

1596. Кечагина вафот этганлар ҳам бизга ўхшаб, «Эртага ҳам яшайман» деб ўйлашган эди.

Аллоҳим, Сендан гўзал хотима сўраймиз!

1597. Анас ибн Молик розияллоху анхудан ривоят қилинади: «Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам мўйлабни қисқартириш, тирноқларни олиш, қўлтиқ остини тоза тутиш (тукини юлиш), қовуқ устини (тукини) қириш муддатии кўпи билан қирқ кун деб белгилаганлар.

Абу Довуд ва бошқалар ривоят қилишган.

1598. Фузайл ибн Иёз «Ким «Алҳамдулиллаҳ»ни кўп айтса, унинг учун дуо қиладиганлар кўпаяди», деган эдилар, «Бу гапни қаердан олдингиз?» деб қолишди. У зот: «Ҳар бир намозхон «Самиъаллоху лиман ҳамидах» («Аллоҳ ҳамд айтган кишини эшитди») дейди-ку», дедилар.

1599. 2014 йилга кириб келдик ҳамки, баъзилар ҳалигача автомобилни улов эмас, ҳашамат деб билмоқда!

Баъзилар ҳалигача кийим-кечакни либос эмас, безак деб билмоқда!

Баъзилар ҳалигача уйини турар жой эмас, мақтаниш воситаси деб билмоқда!

Баъзилар ҳалигача одамларнинг ташқи кўринишига баҳо бериб, қалб ва ақл деган нарсаларни унутиб қўйишмоқда!

Зоҳирий таассуротларгагина ғарқ бўлган жамиятда яшамокдамизми?

1600. Йигит қизнинг телефон рақамини сўраган эди, қиз «17-32» деди. Йигит ҳайрон бўлиб, «Бу қайси компаниянинг рақами, коди неччи?» деди. Қиз жавоб берди: «Бу 17-суранинг 32-ояти. Унда «**Ва зинога яқинлашманглар, чунки бу фаҳшдир, ёмон йўлдир**», дейилган».

Аллоҳим, ҳаромдан эмас, ҳалолингдан бергин!

(Оятда «зино қилманглар» эмас, балки «зинога яқинлашманглар» дейилмоқда. Бу эса зино қилманглар дейшидан қаттиқроқ буйруқдир. Мўмин-муслмон одам зино қилиши тугул, унинг яқинига ҳам йўламаслиги, зинога олиб борувчи нарсалардан ҳам узоқда бўлиши лозим).

1601. Ҳақиқат гўё уруғдир. Уни ҳарчанд яширма, тупроқ остида ҳам ўсаверади.

1602. Ҳаётда юз берадиган энг ёмон ҳолат шуки, тилинг қалбингдаги сўзларни ифода қила олмай қолади.

1603. Аллоҳнинг муҳаббати билан машғул қалбда бошқалардан нафратланишга вақт йўқ.

Аллоҳим, муҳаббатингга машғул қил, одамлар билан машғул қилиб қўйма!

1604. Шундай кунлар бўлади, бир йилдек туюлади. Шундай кунлар бўлади, бир соатдек туюлади. Ҳаммаси ҳам бир кун, лекин мазмуни ҳар хил.

1605. Маҳзун бўлганимизда ҳам Аллоҳга ҳамд бўлсин!
Дунё бизга тор бўлиб қолганда ҳам Аллоҳга ҳамд бўлсин!
Хурсанд бўлганимизда ҳам Аллоҳга ҳамд бўлсин!
Бемор бўлганимизда ҳам Аллоҳга ҳамд бўлсин!
Қазои қадарга рози бўлганимизда ҳам Аллоҳга ҳамд бўлсин!
Муаммодан кутулганимизда ҳам Аллоҳга ҳамд бўлсин!
Ҳар бир ҳолатда Аллоҳга ҳамдлар бўлсин!

1606.
Эй бахт-саодат қидирган инсон, ҳикоямга қулоқ сол:
«Қаердан бошлайин?» дема, ибтидо – Аллоҳга тоатдир.
«Қаерга борайин?» дема, тўғри йўл Аллоҳнинг шариятидир.

«Ноз-неъмат қаерда?» дема, сенга Аллоҳнинг жаннати кифоядир.

«Эртага бошлайман» дема, эҳтимол, интиҳоинг эртагадир?

1607. Ўтиб кетган нарсага ғам чекиб, келадиган нарсадан кўрқиб яшашдан эҳтиёт бўл!

Аллоҳдан ёрдам сўраб, Унга таваккул қилгин-да, келган жойингдан бошлайвер!

1608. Ҳаром нарсалардан тақво қил, одамларнинг энг ибодатлиси бўласан.

Аллоҳнинг ёзганига рози бўл, одамларнинг энг бойи бўласан.

Қўшнингга яхшилик қил, мўмин бўласан.

Ўзингга раво кўрганингни бошқаларга ҳам раво кўр, мусулмон бўласан.

Кўп кулма, кўп кулги қалбни ўлдиради.

1609. Ёш бола саккиз хислати билан биздан фарқ қилади:

1. Ризқнинг ташвишини қилишмайди.
  2. Бемор бўлса, Аллоҳнинг қазои-қадаридан хуноб бўлишмайди.
  3. Уларнинг қалбида гина-кудурат, кек ва адоват бўлмайди.
  4. Улар тезда ярашишга шошилишади.
  5. Улар тўп-тўп бўлиб овқатланадилар.
  6. Улар бироз кўрқоқроқ бўлишади, холос.
  7. Кўзларига дарров ёш келади.
  8. Алдашни, иккиюзламачиликни билишмайди.
- Қанийди биз ҳам ана шундай бўлсак!

1610. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар:
«Ким жаннатга кирса, неъмат ичра ҳузурланади, ночор бўлмайди, кийимлари ҳам эскирмайди, навқиронлиги ҳам йўқолмайди. Жаннатда кўз кўриб, кулоқ эшитмаган, инсон қалби ҳис этмаган нарсалар бор».

Имом Аҳмад ривоят қилган.

Аллоҳим, бизларга жаннатда яшашни насиб қил!

عظمة الإسلام

قال رسول الله صل الله عليه وسلم :

لا فضل لعربيّ على عجميّ ،
ولا لعجميّ على عربيّ ،
ولا لأبيض على أسود ،
ولا للأسود على أبيض - : إلا بالتقوى ،
النّاس من آدم ، وآدم من تراب

1611. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар:
«Арабнинг ажамдан, ажамнинг арабдан, оқнинг қорадан, қоранинг оқдан тақводан бошқа устунлиги йўқ. Одамлар Одам алайҳиссаломдан тарқалган, Одам алайҳиссалом эса тупроқдан яратилган».

1612. Аллоҳ яхши амал қилганларнинг ажрини зое қилмас!
Қилган яхшилигинг унутилмайди!
Бировни бахтли қилган лаҳзаларинг учун надомат чекма, ўша одам бунга ҳақли бўлмаса ҳам. Ахир сен бунинг учун одамларнинг Роббидан савоб умид қилгансан!

1613. Солиҳ эр хотинга Аллоҳ берган неъматдир, йўлда ҳамроҳ, суянчиқ ва маҳбубдир. У жону тани билан хотинининг фидокоридир!

1614. Эҳтиёт бўлинг, гуноҳ ва маъсият қилиш сиз учун осон иш бўлиб қолмасин!

Гуноҳ ва маъсият сиз учун тоат-ибодатдан кўра осон бўлиб қолдими, демак, сиз истидрождасиз, яъни Аллоҳ сиз учун арқонни узун ташлаб кўйибди.

«Уларни билмайдиган томонларидан аста-секин оламиз»
(Аъроф сураси, 182-оят).

1615. Аллоҳим, бизларга жаннатинг дарвозаларини оч!

1616. Қайси амалларни қилсак, Қиёмат куни гуноҳларимиз яширилади?

– бир мусулмонни шарманда қилмасак;
– биродаримизнинг мусибатидан шодланмасак. Эҳтимол, Аллоҳ унга раҳм қилиб, сени балога гирифтор қилар.

– гуноҳ қилган кишининг айбини очишга ҳаракат қилмасак. Зеро, тавба эшиклари очик. Эҳтимол, Аллоҳ унинг гуноҳларини кечириб, унинг айбини ошкор қилганинг учун сенга гуноҳ ёзар?

– имкон борича бир мусулмонни айбини яширишга уринсак.
Роббим, айбларимизни яширгин!

1617. «(Эй инсон!) Агар Аллоҳ сени (камбағаллик, хасталик каби) бирон зиён билан ушласа, уни фақат Ўзигина арита олади. Агар сени бирон яхшилик билан ушласа, (билгинки,) У Зот ҳамма нарсага қодирдир. Унинг Ўзи бандалари узра ғолибдир. Унинг Ўзи ҳикмат соҳибидир, (хар нарсадан) оғохдир» (Анъом сураси, 17-18-оятлар).

1618. Овқатланиш одоблари:

– Овқатланганимда, Аллоҳнинг ибодати учун **қувват ҳосил қилишни** ният қиламан.

– Овқатдан олдин ва кейин қўлимни юваман.

– «Бисмиллаах»ни айтаман, ўнг қўлим билан ейман. Ўзимнинг олдимдан ейман, лаганни ўртасидан емайман. «Бисмиллаах»ни унутсам, эсимга тушганда «Бисмиллаахи аввалуху ва аахириху», деб айтаман.

– бор таомга қаноат қиламан, ҳеч бир таомни ёмонламайман. Таом ёқса ейман, ёқмаса емайман.

1619. **Фейсбукда ўлгандан кейин ҳам бориб турадиган хасанотлар:**

– Ояти карималар ёзиш;

– Набавий ҳадислар ёзиш;

– Аллоҳга қилинадиган тазарруъ ва дуоларни ёзиш;

– Ваъз ёки насихатлар ёзиш;

– Дўстларга динга ва тарбияга оид фойдали қайдномалар тарқатиш;

– Диний мазмундаги суратлар, ёзувлар, мақолалар ва Қуръон оятларини жойлаштириш;

– исломий саҳифаларда иштирок этиб, уларни кузатиб бориш.

Фейсбукда ўлгандан кейин ҳам бориб турадиган ёмонликлар:

- Фахш ва уят сўзлар ёзиш;
- Разолат ва маъсиятга чақириш;
- Мусулмонларни масхаралаш, ёмонлаш;
- Разолатга чақирувчи саҳифаларни очиш;
- Тубанликка чақирувчи фильмларни жойлаш;
- Динни бузишга қаратилган саҳифаларга боғланиш;
- Рамзий сурат ўрнига аёл кишининг суратини жойлаш;
- Ҳаёга путур етказувчи суратларни жойлаш;
- Ишқий мактублар ёзишиш;
- Бировнинг обрўсини тўкиб, айблаш, ғийбат ва фитна мақсадида ёзилган мактублар алмашиш.

1620. Аллоҳим, бизларни икки неъмат – соғлик ва дин неъматини билан ҳузурлантиргин.

Икки зийнат – меҳрибон қалб ва ҳикматли ақл билан беагин.

Икки лаззат – Сенга муножот қилиш ва қарамли Юзингга қараш лаззатидан маҳрум қилмагин.

Икки яхшилик – дунё ва охирадаги яхшиликни жамлаб бер.

«Сендан бошқа илоҳ йўқ, Сени поклаб ёд этаман, мен эса золимлардан бўлдим».

1621. Ушбу дуони ҳар куни айтиш нақадар гўзал:

«Аллоҳим, қалбимни сенга топширдим, уни Ўзингдан ўзгага боғлиқ қилма!

Аллоҳим, ўзимни Сенга топширдим, Ўзингни розилигингдан бошқасига кадам бостирма!

Аллоҳим, аҳлимни, дўстларимни, мол-мулким ва менга насиб қилган барча нарсаларингни Ўзингга омонат топширдим, уларни барча махлуқотдан ҳимоялаб, сақлаб бер!

Аллоҳим, «Лаа илааҳа иллаллоҳу, ва анна Муҳаммадан Расулуллоҳ» шаҳодатини Сенга омонат топширдим, ўлим пайтида, қабрдаги савол-жавоб пайтида уни эсимга сол, у билан тарозумни оғир қил!»

1622. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар:
«Қай бир аёл жиддий сабабсиз эридан талоқ сўраса, унга жаннатнинг ҳиди ҳам ҳаром бўлади».

Термизий ривоят қилган.

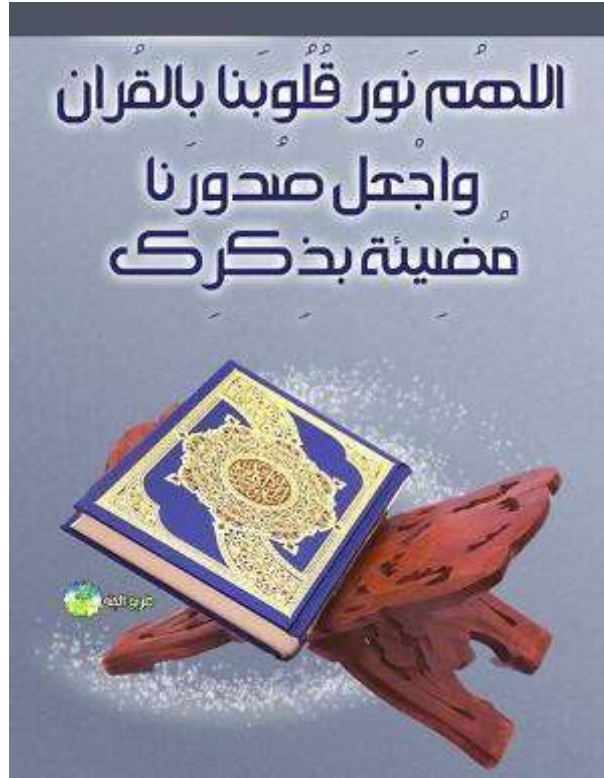
1623. Сизларга қуёш ва ойни совға қилмайман, чунки иккови ҳам ботиб кетади.

Сизларга шам ва қор ҳадя қилмайман, чунки иккови ҳам эриб кетади.

Сизларга чечак ва атиргул ҳадя қилмайман, чунки иккови ҳам куриб қолади.

Мен сизларга «Субҳааналлоҳи вабиҳамдиҳи, субҳааналлоҳил ъазийм»ни, «Лаа илааҳа иллаллоҳ»ни ва «Соллаллоҳу ъалаа Муҳаммадин ва аалиҳи ва соҳбиҳи васаллам»ни тортиқ қиламан, чунки бу калималарни зикр қилиб юрсангиз, қиёматдаги амаллар тарозусида абадий қолади.

1624. Аллоҳим, қалбларимизни Қуръон ила, зикринг ила мунаввар қил.

1625. Бир кун келиб бугунинг ҳам тарихга айланади. Ўтмишим эслашга лойиқ бўлсин десанг, шу бугун арзийдиган иш қил!

1626. Суннатга мувофиқ тунги таҳажжуд намози:

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам Абдуллоҳ ибн Умар розияллоҳу анҳу хакида: «Агар тунги (таҳажжуд) намозини ўқиса, Абдуллоҳ жуда яхши одам-да», деганлар.

Муттафақун алайҳ.

Солим ибн Абдуллоҳ ибн Умар: «Мана шу сўздан кейин (отам) Абдуллоҳ тунда жуда кам ухлайдиган бўлдилар», деганлар.

1627. Атиргул тўшалган йўлларнинг хаммаси хам улуғвор, шарафли ҳаётга олиб боравермайди.

1628. Қайлула* қилинлар, чунки бу пайтда шайтонлар ухламайди.

* Қайлула – пешин намозидан олдин, баъзи фикрларга кўра эса пешин намозидан кейинги қисқа фурсат бўлиб, бу пайтда бироз ухлаб олиш суннатдир.

1629. Йўқотган нарсангга хафа бўлма, эҳтимол, қўлга киритган нарсанг сенга мусибат келтирар... Аниқ билгинки, яхшилик Аллоҳ сен учун ихтиёр этган нарасадир!

1630. Ражаб ойи қизил чироқдир. Огоҳ бўлинг, Рамазон эшик қоқиб келмоқда, ғафлатдан уйғонинг!

Шаъбон оyi сарик чирокдир. Тайёргарлик кўринг, ўзингизни тоат-ибодатга кўниктиринг, Рамазонда одат бўлиб қолсин!

Рамазон оyi эса яшил чирокдир. Тезликни оширинг, тоат-ибодатдан захира тўпланг, жаннат учун рақобат жуда кучли!

1631. Мусулмоннинг мусулмондаги ҳақлари.

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳу айтадилар:

«Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг шундай деганларини эшитдим:

«Мусулмоннинг мусулмонда бешта ҳаққи бор:

1. Саломига алиқ олиш;
2. Беморнинг холидан хабар олиш;
3. Жанозасида қатнашиш;
4. Таклиф қилса бориш;
5. Акса уриб, «Алҳамдулиллаҳ» деса, «Йархамукаллоҳ», деб жавоб қайтариш».

Имом Бухорий ривоят қилган.

1632. Агар ўзингнинг қадрингни билсанг эди, уни гуноҳу маъсиятлар билан хорламаган бўлардинг. Ваҳоланки Аллоҳ иблисни сенга сажда қилмагани учун раҳматидан бадарға қилган эди. Шундай экан, қай юз билан ҳақиқий дўстингдан узоқлашиб, душманинг билан яхши муносабатда бўласан?

1633. Аллоҳим! Ўзимни, ота-онамни ва барча мўмину мўминаларнинг гуноҳини Ал-Ғофур исминг билан мағфират қилишингни сўрайман.

«Астағфируллоҳал ғалиййал ғазийм, ва атуубу илайҳ!» (Олий, буюк Аллоҳдан мағфират сўрайман ва Унга тавба қиламан!)

1634. Солиҳ салафларнинг таҳажжуд намозидаги табақалари (даражалари) қуйидагича бўлган:

Биринчи табақа туни билан бедор бўлиб, кечани ихё қилар эди. Хуфтон намозининг таҳорати билан бомдод ўқийдиганлар ҳам бор эди.

Иккинчи табақа туннинг ярмида бедор бўлар эди.

Учинчи табақа туннинг учдан бирида бедор бўлар эди. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Аллоҳ таолога энг маҳбуб намоз Довуд алайҳиссаломнинг намозидир. У зот кечанинг ярмида ухлар, учдан бирида бедор бўлар, олтидан бирида эса ухлар эдилар», деганлар.

Тўртинчи табақа туннинг олтидан ёки бешдан бирида бедор бўлар эди.

Бешинчи табақа бу ўлчовларга риоя қилмас, то уйқу ғолиб келгунича бедор бўлар, уйғониб қолса, туннинг қолган қисмини бедор ўтказар эди.

Олтинчи табақа кечаси тўрт ёки икки ракъат таҳажжуд ўқийдиганлар эди.

Еттинчи табақа икки кечки (шом ва хуфтон) намоз орасини бедор ўтказарди. Саҳар пайтида эса кўзларини юммас, иккисини бир-бирига улашарди.

Имом Муслим Набий соллаллоҳу алайҳи васалламдан ривоят қиладилар:

«Тунда шундай бир соат борки, мусулмон банда Аллоҳдан бирор яхшиликни сўраб ўша соатга тўғри келиб қолса, Аллоҳ уни албатта беради. Ҳар тунда шундай бўлади».

سألت امرأة مؤمنة عن
أدوات تجميلها فقالت:
أستخدم الصدق لشفتي
والقرآن لصوتي
والرحمة والشفقة لعيني
والإحسان ليدي
والاستقامة لقوامي
والإخلاص لله لقلبي

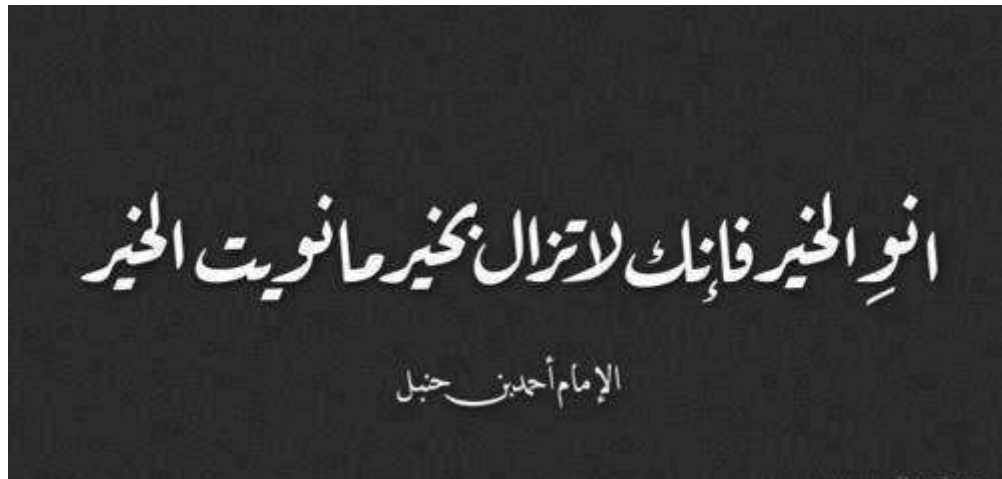
1635. Бир хотин бир мўмина аёлдан «Сиз қандай пардоз-андоз қиласиз?» деб сўради. Мўмина аёл шундай деди: «Лабимга ростгўйлик, кўзимга раҳм-шафқат суртаман, овозимга Қуръон, кўлимга хайр-эҳсон, қадду қоматимга истиқомат, қалбимга эса Аллоҳга ихлосни ишлатаман».

1636. Таҳажжуд намозидаги энг ажойиб нарса шуки, одамлар жисмининг роҳати учун уйқуда бўладилар, сен эса Аллоҳдан нафсинг, руҳинг ва жисмининг роҳатини, Роббингнинг розилигини тилаб бедор бўласан!

1637. Кийиминг кир бўлиб қолса, дарҳол алмаштирасан. Қўлинг кир бўлиб қолса, дарҳол ювасан. Шундай экан, номаи аъмолингга гуноҳ тўкилиб, ифлос бўлиб қолса, дарҳол истиғфор айтгин!
Аллоҳим, Ўзинг бизларни мағфират қил!
Роббим, сенга истиғфор айтиб, Ўзингга тавба қиламан!

1638. Яхшиликни ният қилавер. Модомики яхши ният қилаётган экансан, демак, яхшиликдасан!
Аҳмад ибн Ҳанбал.

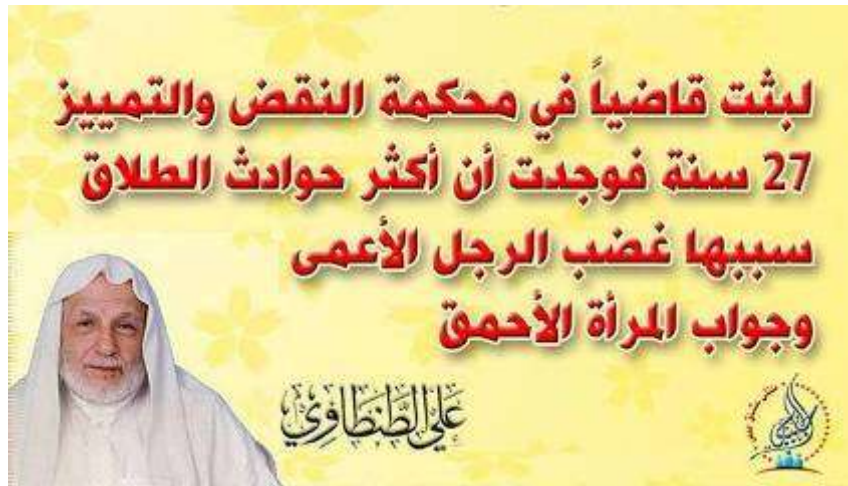

1639. Намозда бардавом бўл, уни канда қилма. Ахир бу дунёдаги маконингдан чандон гўзал макон сенга мунтазир!

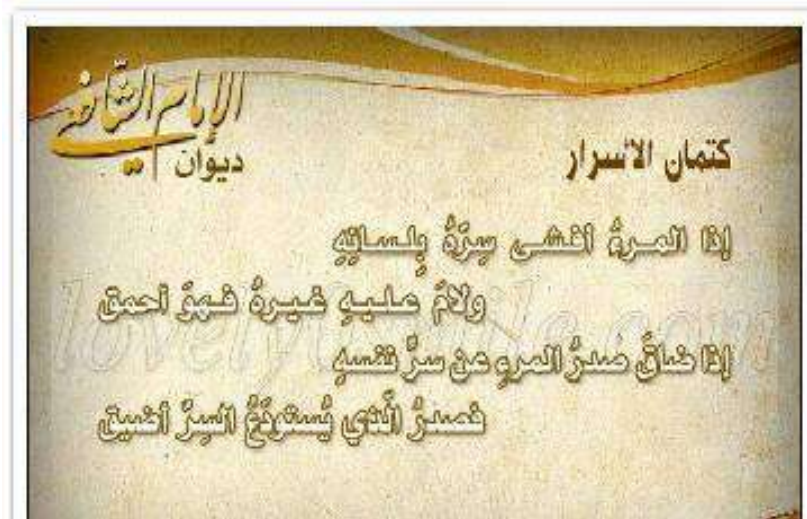

1640. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «Қай бир хотин эрига бу дунёда озор берса, эрининг жаннатдаги ҳури ʻийнлардан бўлган хотини: «Бу кишига озор берма, Аллоҳ ҳалок қилсин сени! У киши сенинг олдинда беш кунлик меҳмонлар, холос. Яқинда сени ташлаб, биз томонга келадилар», дейди».

Термизий ривоят қилган.

1641. Маҳкамадаги ҳукми бекор қилиш ва оилавий ажрим билан шуғулланиш бўлимида 27 йил қозилик лавозимида ишладим. Талоқ ҳодисаларига сабаб бўлувчи энг кўп омил эркакнинг ноўрин ғазаби ва хотиннинг аҳмоқона жавоби эканини билдим.

1642. Сирларни яшириш:

Ўз сирини тили билан ошкор қилиб туриб, ўзидан бошқани маломат қилган кимса аҳмоқдир.

Модомики киши ўз сирини яширишда қалби тор бўлар экан, бу сир омонатга қўйилган кимсанинг қалби ундан ҳам торроқдир.

1643. Куйлар уларни йиғлатади, лекин оят уларнинг қалбини жунбушга келтирмайди.

Аллоҳим! Қулоқларимизни Ўзинг рози бўлмайдиган нарсаларни эшитишдан асра. Аввал эшитганларимизни мағфират қил!

1644. Уч нарса аёлнинг қадрини тушириб юборади: мол-дунёни яхши кўриш, худбинлик ва ҳукмронликни севиш.

Уч нарса аёлнинг қадрини юксакларга кўтаради: фидокорлик, вафодорлик ва гўзал фазилат.

1645. Жума тонги нақадар гўзал!
Унинг фарзи Аллоҳнинг кафиллигида қилади.
Суннати дунё ва ундаги нарсалардан яхши.
Қуръони (кеча ва кундуз фаришталари) ҳозир бўладиган
намоздир.
Каҳф сурасини ўқилиши, эса икки жума орасидаги нурдир.

1646. Аллоҳим! Ҳар бир бефарзандга фарзанд бер!
Ҳар бир беморга шифо ато эт!
Ҳар бир майитга жаннат ато қил!

Ҳар бир золимни тўғри йўлга бошла!
Ҳар бир мазлумга нусрат бер!
Ҳар бир ҳаё ва ифбатни хоҳлаган кишига жуфти ҳалол ато қил!
Ҳар бир камчиликка йўл қўйган кишига ўлимидан олдин
тавбани ва ўлими пайтида икки шаҳодат калимасини насиб эт!
Эй Аллоҳ! Орзу қилганларимизни барчасини ато эт!
Барчамизга Фикр хотиржамлигини насиб қил!

1647. Барча нарсани кўлдан бой бериб, йўқотганингни ҳис қилганингда ёдга олгинки, сен ҳали Аллоҳ азда ва жаллани йўқотганинг йўқ!

Аллоҳни эслаб, Уни зикр қил!

1648. Бомдод эгаларига олқишлар бўлсин!

Улар юзларида нур, қалбларида сурур, ўзлари эса гуноҳлари мағфират қилинган зотлардир!

Аллоҳим! Бизларни ана шулардан қилгин!

1649. Ваъдангда содиқ бўл. Агар ваъдага вафо қилишга қурбинг етмаса, бирор кишига ваъда бера кўрма!

Кишилар келажак ишларини сен айтган сўз асосида режалаштирадилар.

1650. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Агар сизлар Аллоҳга ҳақиқий таваккул қилганингизда, оч кетиб, тўқ қайтадиган қушдек ризқланган бўлур эдингиз», дедилар».

Имом Термизий ривоят қилган.

1651. Агар ўлимингдан кейинги дунёни кўришни хоҳласанг, ўзингдан бошқалар вафот этганида эътибор бер. Дўстларнинг ўлган биродарларини қандай унутганлари хусусида фикр юритсанг, шунга тўлиқ ишонч ҳосил қиласан: ўлимингдан сўнг дўстларинг ҳам сени унутадилар ёки бу дунё ҳаёти уларни сени эсга олишдан машғул қилиб қўяди.

Демак, сен бутун ҳаётингни ҳеч нарсани унутмайдиган Зотга қаратгин. Аллоҳ билан алоқангни чиройли қилгинки, танҳо У Зотгина фоний бўлмайди.

Аянчли сўз, лекин бошқалар билан баҳам кўришга арзигулик ҳақиқат!

1652. «Субҳааналлоҳ», «Алҳамдулиллаҳ», «Лаа илааҳа иллаллоҳ», «Аллоҳу акбар» ва «Лааа ҳавла ва лаа қуввата илла биллаҳ» сўзлари абадий қолувчи солиҳ амаллардандир.

معلومة جعلتني أصلي قيام الليل ولو ركعة واحدة

البيوت التي يُصلى فيها

قيام الليل يشع منها نور يراه أهل السماء ! وكما ننظر إلى السماء ليلاً نرى نور النجوم تنظر الملائكة إلى الأرض لترى نور البيوت التي تنور بصلاة أهلها

والأعجب من ذلك أن الملائكة إذا اعتادت على رؤية نور بيتك كل يوم ولم تُصل قيام الليل يوماً تسأل عنك لأنها رأت بيتك مظلماً فيقال لهم إنك لم تقم لأنك مريض أو مهموم أو غير ذلك فتبدأ الملائكة بالدعاء لك بالشفاء أو تفريغ الهمم والدعاء لك حسب حاجتك ؛ شوقاً لرؤية نور بيتك المضاء بسبب صلاتك ..

1653. Ушбу маълумот мени тунда бир рақъат бўлса ҳам таҳажжуд ўқишга ундади.

Тунги намоз ўқиладиган уйда нур пайдо бўлади. Уни осмон аҳли кўради. Биз тунда осмонга қараганимизда, юлдузлар ёруғлигини кўрганимиздек, осмон аҳли ердаги нурнинг намоз ўқувчининг уйидан таралаётганини кўради.

Ундан ҳам ажабланарлиси шуки, ҳар куни уйингдаги нурни кўришга одатланган фаришталар тунги намоз ўқимаган кунинг сени сўраб-суриштирадилар, чунки улар уйингда зулматни кўрадилар. Уларга сенинг беморлигинг ёки ғамга ботиб қолганинг айтилади. Фаришталар сенга шифо ва ғамдан халос бўлишингни сўрайдилар ёки эҳтиёжингга қараб дуо қиладилар. Чунки улар сенинг намозинг сабабли нур таралаётган уйингни кўришни истайдилар.

1654. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:
«Мерожга чиққанимда мисдан бўлган тирноқлар билан
юзларию кўксиларини тирнаётган бир қавмнинг олдидан ўтдим.
Мен:

«Эй Жаброил, улар ким?» деб сўрадим.

«Булар у дунёда одамларнинг гўштини еб, обрўларини
тўкканлар», деб жавоб берди».

Абу Довуд ривоят қилган.

1655. Солиҳ салафлардан бирлари айтади:

«Ражаб ойи шамол кабидир.

Шаъбон ойи булут кабидир.

Рамазон ойи ёмғир кабидир.

Ражаб ойида экин экиб, уруғ сепмаган, шаъбон ойида суғормаган одам қандай қилиб Рамазон ойида ҳосилни йиғиштириб олишни хоҳлайди?»

1656. «Ким бир ёмонлик қилса ёки ўзига зулм этса, сўнгра Аллоҳдан мағфират сўраса, Аллоҳнинг ўта мағфиратли, ўта раҳмли эканини топадир» (Нисо сураси, 110-оят).

1657. Дуо қилганигда хотиржам ва унинг ижобат бўлишига ишонган ҳолда Аллоҳдан сўрагин. Аллоҳ сенга кафил бўлиб, Ўзи кифоя қилур. Сен шунга ишон!

1658. Шикастланганигда Аллоҳдан бошқа ҳеч ким раҳм қилмаслигига ишон!

Мағлуб бўлганигда Аллоҳдан ўзга ҳеч ким ёрдам бера олмас!

Мағлубият қаршисида Аллоҳнинг ёрдамисиз ҳеч кимни енга олмасан!

Аллоҳга таяниш ила кучли бўл!

1659. Кимга кўп дуо қилиш насиб этилган бўлса, ижобат ва қабул яқинлиги билан хурсанд бўлаверсин. Ким ҳождатларини

Роббига юкласа, фазл ва савобга эга бўлажаги билан хотиржам бўлаверсин.

Эй Робб! Афвинг, розилигинг ва жаннатингни сўраймиз!

1660. Бир кишини чин дилдан яхши кўрсанг ва унинг иши сен учун қизиқарли бўлса, унга қуйидаги дуони аташинг энг яхши совғадир:

«Аллоҳим! Унга тақво либосини кийдир, унинг учун аҳамиятли бўлган нарсани ато қил, уни тоатинг билан бахтиёр қил, кенг карамингдан ризқлантир, ҳар бир ёмонликдан муҳофаза қил, ғамини арит, қалбини бахтиёр айла, фикрини роҳатда қил, ўзини, ота-онаси ва фарзандларини мағфират қил, эй Ҳурмат ва Улуғлик эгаси!

1661. Аллоҳим! Хотимамизни гўзал қил!

1662. Бу аёл мунчалар ажойиб!

Бир аёлдан: «Гўё бу дунёда сендан гўзал аёл йўқдек, нима учун эринг сени бу қадар яхши кўради? Ахир дунёда сендан ҳам гўзал аёллар бор-ку?» деб сўрашди. У шундай деди: «Тўғри, аклни лол қолдирар даражада бетакрор гўзал бўлмаслигим мумкин. Лекин эримнинг озорини кечираман, маънос кириб келса, кулоқ соламан, дардига малҳам бўламан, кўп берса мақтайман, оз берса қаноат қиламан. Буни менга Роббим ўргатган. Меҳрибонликни қанда

қилмайман, итоатдан бўйин товламайман. Тикон терсам ҳам, атиргул экавераман».

1663. Солиҳа аёлга уйлан: берганингга қаноат қилади, ҳаққингга хайри дуо қилади, жаннат томон етаклайди.

1664. Одамлардан етадиган азобу машаққатдан ҳузурланай десанг, «Кул ҳуваллоҳу аҳад»ни ўқи!

1665. Амр ибн Ос шундай деган эканлар:
«Бирортангиз жаҳаннамнинг ҳақиқатини билганида эди, овози
чиқмай қолгунча бақириб, бели сингунича намоз ўқиган бўлар эди».
(Ибн Муборакнинг «Заваидуз зуҳд» китобидан).

1666. Муаммога йўликсанг, фикрингни тутқичга эмас,
калитларга қарат.

الاستغفار نعمة من
الغفار من داوم عليها
وجد أثرها في نفسه ..
وماله وولده وجميع شأنه
اللهم اجعلنا ممن
يذكرك كثيرا
ويستغفرك كثيرا .

1667. Истиғфор – Ғаффор сифатли Зотнинг неъматидир. Ким унда бардавом бўлса, таъсирини жонида, молида, фарзандларида ва барча ҳолатида кўради.

Аллоҳим! Сени кўп зикр қиладиганлардан, Сенга кўп истиғфор айтадиганлардан қилгин!

1668. Аёл нақадар улуғ зот:

Ўзи жароҳатланган бўлса ҳам даволайди;

Ўзи ғамгин бўлса ҳам тасалли беради;

Ўзи чарчаган бўлса ҳам бедор бўлади;

Танимаган одамига ҳам ҳамдард бўлаверади...

Аёлларга мулойим бўлинглар!

1669. Эй розилиги тез Зот!
Дуодан бошқа чораси йўқларни мағфират қил, ё Аллоҳ!

1670. Роббимнинг тоатида йўл қўйган камчилигимдан бошқа нарса кўз ёш тўкишимга арзимади!

1671. Банда гуноҳда бардавом бўлса, бу гуноҳлар унинг наздида арзимас нарсага айланиб, кичрайиб бораверади. Бу эса ҳалокатнинг белгисидир, чунки гуноҳ банданинг наздида кичрайган сари, Аллоҳ наздида каттариб бораверади.

قال الإمام مالك :

"من أحب أن تُفتح له فُرجة في قلبه،
فليكن عمله في السر أفضل منه في العلانية"

1672. Имом Молик шундай деган экан:
«Қалбида бир дарча очилишини истаган одам амалини ошкора эмас, махфий қилгани афзал».

1673. Саккиз хил аёл ҳеч қачон фазилатли бўла олмайди:
1. Эрига хиёнат қиладиган аёл
  2. Икки дўстнинг ёки ака-уканинг орасини бузадиган аёл
  3. Эри билан қайнонасининг орасини бузадиган аёл
  4. Эркак кишини моддий мақсадларини рўёбга чиқариш воситаси деб қарайдиган аёл
  5. Ажрашган эрига тухмат қиладиган аёл
  6. Эрининг ишончига кириб олиб, сўнг унинг мол-мулкини исроф қиладиган аёл
  7. Ўзидаги адоватни фарзандларига ҳам сингдирадиган аёл
  8. Эрининг камбағаллигини юзига солиб, қалбини синдирадиган аёл
- Аллоҳим, бундай аёллардан Ўзинг сақла!

1674. «Сирлар фош бўладиган Кунда» (Ториқ сураси, 9-оят)
У Кунда ҳар бир инсоннинг яширган сирлари ошкор бўлиб,
махфий сирлари фош бўлади. Нақадар даҳшатли Кун!

1675. Биродарининг бирор гуноҳини айблаган банда ўша гуноҳга албатта гирифтор бўлади. Бировдан ёмонлик кўрсанг, ичингда «Аллоҳ бизнинг ҳам, унинг ҳам гуноҳларимизни мағфират қилсин» дегин.

1676. Оила бир пайтлар тинчлик, хотиржамлик манбаи эди,
энди эса обрў-эътибор (престиж) воситаси бўлиб қолди...

Дўстлик бир пайтлар хазина эди, энди эса манфаат бўлиб қолди...

Қариндошлар бир пайтлар таянч, тиргак эди, энди эса улар душман бўлиб қолишди...

Аммо биргина инсон вақт ўтса ҳам ўзгармай, ўз ҳолича қолиб келмоқда. Бу инсон – онадир!

У аввал ҳам меҳрибон, раҳмдил эди, иншааллох, доимо шу мақомда қолажак!

Аллоҳим, барча оналарни хифзу-ҳимоянгда асра!

1677. Кимдир сени тақводор деб билса, кимдир гуноҳкор деб билади. Кимдир сени ёмон деб билади, кимдир ундай, яна кимдир бундай деб билади. Лекин сен ўзингнинг кимлигингни бошқалардан кўра яхшироқ биласан!

Сендан бошқа ҳеч ким билмайдиган ягона сир бор. Бу – Роббинг билан бўлган алоқангдир!

Бировларнинг мақтовига ғурурланма, ҳақоратига озорланма!

Аллоҳ таоло бу ҳақда: «Аммо инсон ўз зарарига гувоҳлик бергувчидир!» деган (*Қиёмат сураси, 14-оят*).

1678. Ташвишланганингда Аллоҳга яхши гумон қил!
Хотиржамлигингда Аллоҳни зикр қил!
Қайғуга ботганингда Аллоҳнинг раҳматига ишон!
Ҳар қандай ҳолатда Аллоҳга истиғфор айт!
Зеро, У Зот Кузатувчи, Ижобат қилувчидир!
«Астағфируллоҳалъазийм ва атуубу илайҳ»

1679. Энг яхши кун гуноҳсиз ўтган кунингдир!
Энг яхши совға ўзинг билмаган ҳолингда сенинг ҳаққинга дуо
учун кўтарилган кўлдир!

Энг яхши қалб ростгўйлик аримайдиган қалбдир!

Энг яхши одам сени харгиз унутмайдиган одамдир, чунки у сени Аллоҳ учун яхши кўради.

1680. Аллоҳ учун бел букиш қалбнинг эгрилигини тўғриловчи машғулотдир.

1681. Сенга зулм қилган кишини кечирмасанг, охиратда унинг яхшиликларини қўлга киритасан. Лекин кечириб юборсанг, ажрингни Аллоҳ таолодан оласан!

Қай бири улканроқ?

Аллоҳ таоло «**Ким афв этиб, ислоҳ қилса, унинг ажри Аллоҳнинг зиммасидадир**», деган (*Шўро сураси, 40-оят*).

1682. Ҳар куни эрталаб уйғониб, юзингни ювасан. Аммо кимлардир уйғониб, буйрагини ювдиради.

«Аллоҳнинг неъматларини санасангиз, санаб адоғига ета олмайсиз» (Иброҳим сураси, 34-оят).

Аллоҳга ҳамд айтинг!

1683. Узр айтганинг сен хатокор, бошқалар тўғри дегани эмас. Балки бу бировларга бўлган муносабатни шахсий ҳаётингдан кўра юқорирок қадрлашингни англатади.

1684. Бир ўйлаб кўринг:

- Жамоат намози кўшниларни жам қилади;
- Жума намози маҳалла аҳлини жам қилади!
- Ҳайит намози шаҳар аҳлини жам қилади!
- Ҳаж ибодати бутун дунё мусулмонларини жам қилади!

Бу дин нақадар буюк!

Ислом неъматини бергани учун Аллоҳга ҳамду сано айт!

1685. Сиқиламан, эзиламан, аммо...

- меҳрли алоқа тақдирга битилмагани учун эмас;
- дунёга машғуллик дўстларимни мендан узоқлаштиргани учун эмас;
- биродарлар мени ёлғиз ташлаб кетгани учун эмас;

– ғам-ғусса юки оғирлик қилгани учун ҳам эмас!
Йўқ!
– Аллоҳдан қўрқиб йиғлаш лаззати йўқ бўлгани учун;
– намозда хузуъ ва хушуъ қилишга қурбим етмагани учун;
– мусибат пайтида дуони унутиб қўйганим учун;
– бир неча кунлар Аллоҳнинг китобидан узрсиз йироқлашганим
учун **ЭЗИЛАМАН...**

Роббимнинг тоатида камчиликларга йўл қўйганим учун
ЭЗИЛАМАН...

Аллоҳим, бу ғамларимни бартараф қилиб, ҳидоятга
бошлашингдан умидворман!

شاب مات : فقام أصدقائه ببناء مسجد له !!
وشاب مات : فحفر له أصدقائه بئراً !
وثالثاً : وضعوا له أصدقائه عدة برادات ماء !!
واخر : يتصدق عنه صديقه شهرياً !!
واخر : يستيقظ في الليل ليدعوا الله أن يغفر لصديقه الراحل !!
هذه ثمرة الصحبة الصالحة
فيارب أرزقني من يذكرني بعد موتي

1686. Бир йигит вафот қилди. Дўстлари унинг номидан масжид
қуришди...

Бир йигит вафот қилди. Дўстлари унинг номидан қудук
қазишди...

Яна бир йигит вафот қилди. Дўстлари унинг номидан (кўчага)
сув совуткич ўрнатишди...

Уларнинг бири ҳар ой дўстининг номидан садақа қилар эди...

Яна бири кечаси уйғониб, вафот қилган дўстининг ҳаққига дуо
қилар эди...

Мана шу ҳақиқий дўстликнинг мевасидир!

Роббим, ўлимимдан кейин мени эслайдиган дўстлар ато қил!

1687. Бир ҳақим зотдан одамлар ҳақида, яхшиликлар тўғрисида сўрадим. У зот шундай деди:

«Яхшилик борасида одамлар тўрт хил бўлади:

- уни биринчи бўлиб қиладиганлар
  - уни бировга эргашиб қиладиганлар
  - маҳрум бўлгани учун уни тарк қиладиганлар
  - мақташлари учун тарк этадиганлар.
-
- уни биринчи бўлиб қиладиганлар олийжаноб зотлардир.
  - уни бировга эргашиб қиладиганлар оғизларда дostonдир.
  - маҳрум бўлгани учун уни тарк қиладиганлар бахтиқаролардир.
  - мақташлари учун тарк этадиганлар аҳмоқлардир...»

1688. Чаён чакса ҳам дўстининг уйқусини бузмаслик учун тиззасини қимирлатмай, уйқусидан уйғотмаган Абу Бакр Сиддикдек дўстлар ҳозир ҳам борми? Оғриқ кучайиб, кўзидан ёш тўкилмагунча Набий соллаллоху алайҳи васаллам бўлган воқеани билмаганлар.

1689. Аллоҳнинг балосига гўзал сабр қилиш шарти билан, машаққатлар ортидан мукофотлар келади.

1690. Отадан мактуб:
Ўғлим, қизим! Амалларим тўхтади. Энди умидим сизлардан. Номимдан қилган садақаларингиз кабримда менга ҳамроҳ бўлади. Ҳаққимга қилган дуоларингиз мени Роббимга яқинлаштиради. Мени садақаларингиз, дуоларингиздан маҳрум қилманглар!

1691. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «Намозхоннинг олдидан ўтмоқчи бўлган одам бунинг нималигини (қанчалик гуноҳлигини) билганида эди, унинг олдидан ўтгандан кўра қирқ (йил, ой, кун) фурсат кутиб туришни афзалроқ кўрган бўларди» (*Муттафақун алайҳ*).

Ровий: «Қирқ кун» дедиларми, «ой»ми, ё «йил»ми, билолмадим», деган.

1692. Мунажжимларнинг буржларга қараб қиладиган «башорат»ларидан ҳазир бўлинг!

Аллоҳ таоло: «У Зот ғайбни билади, аммо Ўз ғайбидан ҳеч кимни хабардор қилмайди», деган (*Жин сураси, 26-оят*).

Набий соллаллоху алайхи васаллам шундай деганлар:
«Ким аррофга* бориб, ундан бирор нарса ҳақида сўраса,
кирк кунгача намози қабул бўлмайди».

* Арроф – фолбин ва шунга ўхшаш ғайбни билишни даъво қилувчилар.

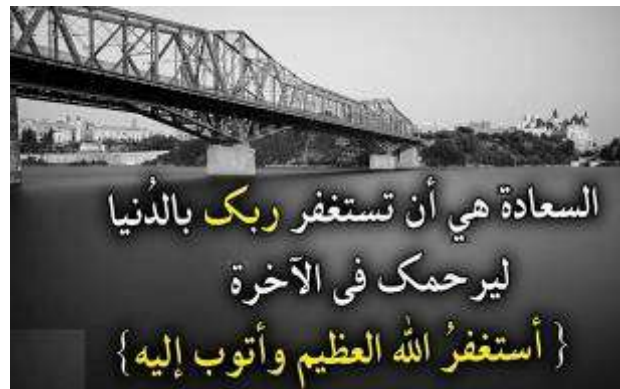
1693. Тунги намознинг фойдалари:

1. Юзинг нурли бўлади.
  2. Ризқинг зиёда бўлади.
  3. Кам амал билан улкан савобга эришасан.
  4. Ёмонликларни ўчириб, гуноҳдан тўсади.
  5. Илоҳий файзга эришувчилардан бўл!
- Тунги намознинг фойдалари қандай қўлга киритилади?

1. Овқат ва уйқуни камайтириш.
2. Кундузи нафсни фойдасиз нарсалар билан чарчатиб қўймаслик.
3. Кундузи қайлула қилиб олиш (бироз ухлаб олиш).

1694. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай деганлар:
«Ёшлардан илм олиниши Қиёматнинг аломатларидандир».

1695. Роббим охиратда менга раҳм қилсин деб бу дунёда истиғфор айтишинг ҳақиқий бахту саодатдир.
«Астағфируллоҳал ʔазийм ва атуубу илайҳ»

1696. Жаннат – муҳаббатдир, дўстлар бир-бирини кучоқлаб кўришадиган, анҳорлари, кушлари, қасрлари ва яхшиликлари бор макондир. Биз у ерни кўрмаганмиз, эшитмаганмиз. Чинакам фаровонлик мана шудир, у ерда бахтсизлик ва машаққат йўқ, балки мусаффо ҳаёт ҳамда қалб розилиги бордир.

Аллоҳим, бизга жаннатингни насиб қил!

1697. Ҳақиқий маҳрум ким?

Кўпчилик мол-дунёси кам, машинаси йўқ, ҳашаматли уйлари йўқларни маҳрумлар деб ўйлайди. Лекин аслида ундай эмас.

– Робби азза ва жаллага муножот қилишдан маҳрум бўлганлар ҳақиқий маҳрумлардир.

– Намозини ўз вақтида, жамоат билан ўқимаганлар ҳақиқий маҳрумлардир.

– Қаттиқ совуқда бомдодни ўқиш учун уйғона олмаганлар ҳақиқий маҳрумлардир.

– Ота-онага яхшилик қилишдан, уларга итоат қилишдан, уларга дуо йўллашдан маҳрум бўлганлар ҳақиқий маҳрумлардир.

– Аллоҳ аза ва жалладан кўрқиб кўз ёш тўкишдан маҳрум бўлганлар ҳақиқий маҳрумлардир.

– Куръонни ўқиб, уни тадаббур қилишдан маҳрум бўлганлар ҳақиқий маҳрумлардир.

– Тунги намозга туриб, Роббининг ҳузурида йиғлашдан маҳрум бўлганлар ҳақиқий маҳрумлардир.

– Жаннатдан узоқлаштирилиб, дўзахга улоқтирилганлар ҳақиқий маҳрумлардир.

1698. Бир фикрлаб кўринг!

Нима учун Аллоҳ таоло Юсуф алайҳиссаломни зиндондан чиқарганда унинг эшигини суғуриб оладиган бўрон юбормади?

Нима учун зиндоннинг деворларига ёрилиб кетишни буюрмади?

Аксинча, сокин бир кечада ухлаётган подшоҳнинг хаёлига бир тушни аста-секин киритди.

Шундай экан, Роббингга ишон!

1699. Шаъбий роҳимаҳуллоҳ айтадилар:

«Уламолар билан бирга ўтиринглар, чунки:

- ҳолингиз яхши бўлса, сизларни мақташади.
- ҳолингиз ёмон бўлса, уни изоҳлаб, хатоингизни кечиради.
- хато қилсангиз, қўполлик қилишмайди.
- тушунмасангиз, ўргатишади.
- уларнинг ҳузурида бўлсангиз, сизга манфаат беришади».

1700. Фотиладан бошқа барча фарзандлари вафот қилса ҳам, қалбларига энг маҳбуб завжалари вафот қилса ҳам, ёшлиқдан ота-онадан етим қолсалар ҳам, энг яқин қадрдонлари – амакилари Абу Толиб, Жаъфар ва Ҳамзалар ҳалок бўлса ҳам, доимо мусулмонларнинг, камбағалларнинг ташвиши билан машғул бўлсалар ҳам, душманлар билан тўқнашувларда қатнашсалар ҳам, ўлим ва охират азобини билсалар ҳам – мана шуларнинг барчасига қарамай, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламни фақат табассум қилган ҳолда кўришар эди. У зотнинг табассум қилганларини кўрган одам «У зотга энг маҳбуб киши мен бўлсам керак», деб ўйлаб қолар эди...

1701. Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:
«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар:
«Тилга енгил, лекин тарозида оғир, Раҳмонга маҳбуб икки калима бор: «Субҳааналлоҳи ва биҳамдих, субҳааналлоҳил ъазийм» (Аллоҳни ҳамди билан поклайман, улуғ Аллоҳни поклайман).
Имом Бухорий ва Муслим ривояти.

1702. Абу Зарр розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам менга: «Аллоҳ таолога энг маҳбуб каломни айтайми? Аллоҳ таоло учун каломларнинг энг яхшиси «Субҳааналлоҳи ва биҳамдихи» дейишингдир», дедилар».

Бошқа ривоятда айтилади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васалламдан «Қайси калом афзал?» деб сўрашди. У зот: «Аллоҳ фаришталари ёки бандалари айтишини ихтиёр қилган «Субҳааналлоҳи ва биҳамдих» калимасидир», дедилар».

Имом Муслим ривояти.

1703. Киши ваъз-насихатни кўп эшитиш билан саботли, матонатли бўлиб қолмайди, балки ўша ваъз-насихатга амал қилиш билан матонатли бўлади.

Аллоҳ таоло бу ҳақда: «Улар ўзларига қилинган ваъз-насихатларга амал қилганларида ўзларига яхши бўлар, саботлари мустаҳкам бўлар эди», деган (*Нисо сураси, 66-оят*).

1704. Солиҳлардан бирига: «Қуръондан кунига қанча (оят) ўқийлик?» дейишди. У зот: «Қанча бахт-саодат хоҳласанг, шунча», деди.

1705. Бир иш қилмоқчи бўлсанг, таваккулни қайиқ қилиб ол!
Кунларнинг бирида замон сенга исён қилса, Аллоҳдан ишларни осон қилишни сўра!

Ризқинг камайса ҳам, асло бесабрлик қилма, бургутлар орасида чумчукка ҳам ризқ берилган!

Билиб қўйки, Аллоҳ кўз кўрган нарсадан ҳам, қалб яширган нарсадан ҳам хабардордир!

Модомики тирик экансан, шуқр қилувчи банда бўл!

Билиб қўй, бу дунё айланиб турувчи чархпалакдир...

1706. Самура ибн Жундуб розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Аллоҳ таоло учун энг яхши каломлар тўрттадир: «Субҳааналлоҳи; валҳамду лиллаҳ; ва лаа илааҳа иллаллоҳ; валлоху акбар».** Қайси биридан бошласанг ҳам зарари йўқ».

Имом Муслим ривояти.

1707. Абу Молик Ашъарий розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Поклик иймоннинг ярмидир. «Алҳамдулиллаах» калимаси тарозини тўлдиради. «Субҳааналлоҳи валҳамду лиллаах» еру осмонни тўлдиради».**

Имом Муслим ривояти.

1708. Дунё кўзингга тор кўриниб қолса, уни «Астағфируллоҳ» билан кенгайтир!

1709. Энг қийин айрилиқ – иймон рухияти жасадингдан ажралиб, ибодатинг қуруқ ҳаракатнинг ўзи бўлиб қолишидир!

1710. Суфён ас-Саврий айтади:

«Лаа илааха иллаллох» сўзидан кўра иблиснинг, шайтоннинг белини синдирувчи нарса йўқдир. «Алҳамдулиллах» сўзидан кўра савобларни зиёда қиладиган нарса йўқдир».

1711. Мўминларнинг онаси Жувайрия розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам эрталаб субҳ намози пайтида унинг хузуридан чиқиб кетдилар. У намоз ўқийдиган хонасида эдим. У зот зуҳо намозини ўқиб бўлиб, қайтиб келсалар, Жувайрия онамиз ҳали ҳам ўтирган эканлар. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «**Чиқиб кетганимдан бери шу**

(Махлуқотларининг ададича Аллоҳни поклайман, нафси рози бўлгунча Аллоҳни поклайман, аршининг оғирлигича Аллоҳни поклайман, калималарининг узунлигича Аллоҳни поклайман, ҳар бири уч мартадан)

1713. Бир киши дўстидан: «Нима учун бомдодда ҳаво мусаффо бўлади?» деб сўради. У: «Чунки бомдод пайти мунофиқларнинг нафасидан холи бўлади», деб жавоб берди.

1714. Розилик билан ҳаёт зийнатланади!
Табассум билан муаммолар енгиллашади!
Истиғфор билан эҳтиёжлар қондирилади!
Дуо билан мушкуллар осон бўлади!

1715. Аллоҳнинг китоби билан холи қолиб, унга ўзини намойиш қиладиган; нафсига мувофиқ келса, Роббига ҳамд айтиб, фазлидан зиёда беришини сўрайдиган; Қуръон оятлари нафсига муҳолиф бўлса, нафсини айблайдиган, тавба қиладиган ва яқин фурсатларда Ўзи томон қайтадиган кишига Аллоҳ раҳм қилсин!

1716. Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:
«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Субҳааналлоҳ, валҳамду лиллаах, ва лаа илааха иллаллоҳу валлоҳу акбар» дейишим мен учун қуёш чиқиб, нур сочганидан яхшироқдир», дедилар».

Имом Муслим ривояти.

1717. Абу Айюб Ансорий розияллоху анҳудан ривоят қилинади:
«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар:
**«Ким ўн марта «Лаа илааҳа иллаллоху ваҳдаҳ, лаа шарийка лаҳ,
лаҳул мулку ва лаҳул ҳамд, ва ҳува ьалаа кулли шай`ин
қодийр»** (Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ, У ёлғиз, Унинг шериги ҳам йўқ,
бутун мулк Уники, ҳамд ҳам Унга хос ва У ҳар бир нарсага
қодирдир) деб айтса, Бану Исмоилдан тўрт кишини озод
қилгандек бўлади».

Имом Бухорий ва Муслим ривояти.

1718. Оятул Курсийни ўқийсизми?

Абу Умома розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: **«Ким ҳар бир фарз намоздан кейин Оятул Курсийни ўқиса, уни жаннатга киришдан фақат ўлим тўсиб туради, холос»**, дедилар.

Насий ривояти.

1719. *Ибн Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:*

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Эй аёллар жамоаси! Садақа қилинглар, истиғфorni кўпроқ айтинглар. Зеро мен дўзах аҳлининг аксарияти сизлар эканингизни кўрдим»**, дедилар. Улардан бир гапга уста аёл: «Эй Аллоҳнинг Расули, бизга не бўлдики, дўзах аҳлининг аксарияти эканмиз?» деди.

«Кўп лаънат айтасиз, эрга ношукр бўласиз. Сизчалик ақлда ва динда ожизларнинг ақл эгалари устидан ғолиб бўлишини кўрмадим», дедилар.

Аёл: «Эй Аллоҳнинг Расули, ақл ва диндаги ожизлик нима?» деди.

«Ақлдаги ожизлик шуки, икки аёлнинг гувоҳлиги бир эркакнинг гувоҳлигига тўғри келади. Бу ақлдаги ожизликдир. Аёл киши бир неча кунларни намоз ўқимай ўтказди ва Рамазонда рўза тутмайди. Бу диндаги ожизликдир», дедилар».

1720. Роҳат-фароғат мол-дунё япроқларининг ёки дарахт баргларининг орасига яширилмаган. Роҳат-фароғат ёмғир томчилари билан бирга ёғмайди ёки куёш нурлари билан таралмайди. Ҳақиқий роҳат-фароғат қалбдан, Аллоҳга бўлган иймондан отилиб чиқади.

1721. Саъд ибн Абу Ваққос розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Бир аъробий Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васалламнинг хузурларига келиб, «Менга бир калом ўргатинг, айтиб юрай», деди. Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам: «**Лаа илааҳа иллаллоху ваҳдаҳу лаа шарийка лаҳ, Аллоҳу акбару кабийро, валҳамду лиллаҳи касийро, ва субҳааналлоҳи Роббил ʼаламийн, лааа**

ҳавла ва лаа қуввата илла биллаҳил ʼазийзил ҳакийм» (Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ, У яккаю ёлғиздир. Унинг шериги ҳам йўқ. Аллоҳ жуда буюк, Аллоҳга чексиз ҳамд бўлсин, оламларнинг Робби Аллоҳ барча айбу нуқсонлардан покдир, Ҳақим, Азиз Аллоҳдан ўзгада ўзгартириш ҳам, қувват ҳам йўқ) **деб айт»** деб ўргатдилар.

Имом Муслим ривояти.

1722. Бир аъробий: «Эй Аллоҳнинг Расули, юқоридаги айтганларингиз Роббим учун эди. Мен учун-чи?» деб сўради. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Аллоҳуммағфир лий, варҳамний, ваҳдиний, варзуқний»** (Аллоҳим, мени мағфират қил, менга раҳм айла, мени ҳидоят қил, мени ризқлантир) дегин».

Имом Муслим ривояти.

لا تقول hi بل قل السلام عليكم ورحمة الله وبركاته
 لا تقول of بل قل لا حول و لا قوة إلا بالله
 لا تقول merci بل قل جزاك الله خيرا
 لا تقول waw بل قل ما شاء الله
 لا تقول bye بل قل في أمان الله
 لا تقول ok بل قل إن شاء الله
 نعد إلى أصلنا و نفتخر بإسلامنا

1723. «Hi» эмас, «Ассалому алайкум ва роҳматуллоҳи ва барокатуху» дегин (сизларга Аллоҳнинг саломи, раҳмати ва баракоти бўлсин);

– «of» эмас, «Лаа ҳавла ва лаа қуввата иллаа биллаҳ» дегин (Аллоҳдан ўзгада ўзгартириш ҳам, қувват ҳам йўқ);

– «merci» эмас, «Жазаакаллоҳу хойрон» дегин (Аллоҳ сизни яхшилик билан мукофотласин);

– «waw» эмас, «Маа шаа Аллоҳ» дегин (Аллоҳнинг иродаси);

– «bye» эмас, «Фии амааниллааҳ» дегин (Аллоҳга омонат);

– «ok» эмас, «Иншааллоҳ» дегин (Аллоҳ хоҳласа).

Аслимизга қайтиб, Исломигимиз билан фахрланайлик!

1724. Аёлларнинг энг гўзали – тили қисқа, сукути узундир!

– Аёлларнинг энг латофатлиси – сабрида маҳоратли, ўзгаларни бахтиёр қилувчисидир!

– Аёлларнинг энг нодони – юзи гўзал, аммо амали қабихидир!

1725. Қуръонни ёд олиб, тиловат қилиб, тадаббур қилган ҳолда у билан яшагин, чунки бу ғам-ташвишни аритувчи энг улкан муолажадир!

1726. Абу Мусо Ашъарий розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам менга: **«Жаннат хазиналаридан бирини сенга айтайми?»** дедилар. «Ҳа, айтинг, эй Аллоҳнинг Расули», дедим. Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам: **«Лаа ҳавла ва лаа қуввата илла биллаҳ»ни айтиб юр, у жаннатнинг хазиналаридандир»,** дедилар».

Имом Бухорий ва Имом Муслим ривояти.

1727. Саъд ибн Абу Ваққос розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«У киши Расулulloҳ соллаллоху алайҳи васаллам билан бир аёлнинг ҳузурига кирдилар. Унинг олдида данак (ёки майда) тошлар бор эди. Аёл ана шуларни санаб, тасбиҳ айтарди. Расулulloҳ соллаллоху алайҳи васаллам унга: **«Бундан енгилроқ, лекин ундан афзалроқ нарсани айтайми? «Субҳааналлоҳи ʼадада маа холақо фис-самааи, ва субҳааналлоҳи ʼадада маʼ холақо фил-арди, ва субҳааналлоҳи ʼадада маа байна заалика, ва субҳааналлоҳи ʼадада маа ҳува холиқ»** (Осмонда яратган нарсалари ададича Аллоҳни поклайман, ерда яратган нарсалари ададича Аллоҳни поклайман, бу иккисининг орасидаги нарсалар ададича Аллоҳни поклайман ва У яратадиган нарсалар ададича Аллоҳни поклайман) **деб айт**», дедилар.

Имом Термизий ва Абу Довуд ривояти.

«Аллоҳу акбар», «Алҳамдулиллаах», «Лаа илааҳа иллаллоҳ», «Лаа ҳавла ва лаа қуввата илла биллаах» калималарини ҳам худди «Субҳааналлоҳ»ни айтгандек айтади («Аллоҳу акбару ʼадада маа холақо фис-самааи, ва Аллоҳу акбару ʼадада маа холақо фил-арди...»)

1728. Кимнинг қалби Аллоҳ муҳаббати ила кенгайса, одамларнинг қалби ҳам унга нисбатан муҳаббат ила кенгайди (Аллоҳни севган кишини барча инсонлар яхши кўриб қолади).

1729. Аллоҳим! Қалбимдагиларни Ўзинг биласан. У Сенинг хузурингда. Уни қандай хоҳласанг, шундай ўзгартириб турасан. Агар қалбимда ғзабингни келтирадиган бирор нарса бўлса, ўша нарсдан поклагин. Уни ихлосли, покиза ва карамли Юзингга муҳаббатли қалблардан қилгин!

1730. Қалбнинг энг гўзал васфи шудир:

Қалби Аллоҳ ва Унинг Расулининг муҳаббатига, одамларга яхшилик қилиш муҳаббатига тўлган, ҳады улашувчи, камтар, бағрикенг, қаноатли, тақводор, иймонли ва сабрли инсон!

1731. Абу Саид Худрий розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам: «**Ким «Розийту биллааҳи роббан, ва бил ислаами дийнан, ва би Муҳаммадин соллаллоху алайҳи васаллама росуула» (Аллоҳни Робб деб, Исломни дин деб, Муҳаммад алайҳиссаломни расул деб рози бўлдим) деса, унга жаннат вожиб бўлади»**, дедилар.

Абу Довуд ривояти.

1732. Ибн Масъуд розияллоху анхудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам: «**Исро кечаси Иброҳим алайҳиссаломга йўлиқдим. У зот: «Эй Муҳаммад, умматингизга мендан салом айтинг ва уларга жаннатнинг тупроғи пок, суви ширин, ўзи текис, ўсимлиги эса «Субҳааналлох, валҳамдулиллах, ва лаа илааха иллаллох, валлоху акбар» эканини хабар беринг», дедилар».**

Имом Термизий ривояти.

1733. Бугунги кунинг тугади. Сен ҳеч кимингни йўқотмадинг. Кимнингдир бугуни тугади, кимдир онасини йўқотди, яна кимдир оёғини йўқотди, кимлардир умрини йўқотди. Бинобарин, ҳеч нарса йўқотмаганинг учун шукр қилишинг даркор!

Алҳамдулиллаҳ!

1734. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам вафот этганларидан бир йил ўтгач, Билол Мадинада азон айтди. Азоннинг «Ашҳаду анна Муҳаммадан Росулulloҳ» деган жойига келгач, шундай йиғладики, йиғиси Мадинани шовқин-суронга тўлдириб юборди!

Муҳаббат кўз ёшларини ўғирлаган эди.

Улар Муҳаммад алайҳиссаломга, у зотнинг гўзал хулқлари ва васфларига ошиқ бўлганлар эди...

У зотга салавот ва салом йўлланглар!

Соллаллоҳу алайҳи васаллам!

1735. Сабри жамил, яъни гўзал сабр – шикоят аралашмайдиган сабрдир.

1736. Жобир розияллоху анхудан ривоят қилинади:
Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам: **«Кимки
«Субҳааналлоҳи ва бихамдиҳи» деса, унинг учун жаннатда бир
хурмо экилади»,** дедилар.

Термизий ривояти.

1737. Абу Зарр розияллоху анху Расулуллох соллаллоху алайҳи васалламдан: «Қайси калом Аллох таолога маҳбуброқ?» деб сўрадилар. У зот: «Аллох фаришталарига ихтиёр қилган «Субҳаана Робби ва биҳамдих, субҳаана Робби ва биҳамдих» дейиш», дедилар».

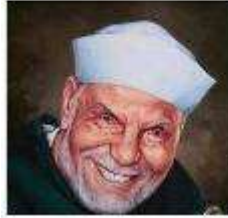
Термизий ривояти.

عندما لا تبالي ولا تعطي اهتماما لضوابط
الإسلام فيما تنشره في الفيس بوك .. كأن
تنشر صور النساء ومقاطع الغناء .. تنشرها
وكانها منشورات عابرة لا اثم عليها ، في
هذه الحالة اعلم - هداك الله - :
أنك أحد نواب إبليس في facebook
فد اتق الله تعالى واترك عليك هذا العبث ...

صفحة صحابي النبي
صلى الله عليه وسلم
Rassoul, Allah

1738. Фейсбукка қўяётган нарсаларинг исломий тартиб-қоидаларга тўғри келмайди. Лекин билиб қўй, сен бу ишда ҳеч қандай гуноҳ йўқдек, аёлларнинг суратларини, енгил-елпи куй-қўшиқларни бемалол тарқатиб, иблис ва шайтоннинг фейсбукдаги ўринбосарларидан бирига айланиб қоляпсан!

Аллоҳ сени ҳидоятга бошласин!
Аллоҳдан кўрқ! Беҳуда нарсаларни тарк қил!

هناك بلاء بالخير وبلاء بالشر ،
والبلاء كلمة لا تخيف ، أما
الذي يخيف هو نتيجة هذا البلاء
لأن البلاء هو امتحان أو ،
اختبار إن أدبته ونجحت فيه
كان خيرا لك وأن لم تؤده كان
وبالا عليك

فضيلة الشيخ محمد
متولي الشعراوي

1739. Яхшилик ҳамда ёмонлик билан балоланиш деган гаплар бор! Сен «бало» деган сўздан эмас, унинг натижасидан кўрқкин, чунки бало ё имтиҳон, ё синов бўлади. Сен уни чиройли адо қилиб, муваффақият қозонсанг, (яъни бало келганда бесабрлик қилиб, ҳаром ишларга кўл урмасанг) ўзинг учун яхши. Агар адо қила олмасанг, бу сен учун бало ва офат бўлади!

1740. Ҳис-туйғуларингни исроф қилаверма, ўзинг билмаган ҳолда қадр-қимматингни тўкиб кўясан!

1741. Ҳузайфа ибн Ямон ва Абу Зарр розияллоҳу анҳумонинг ривоят қилишича, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам тўшақларига ётганларида «**Бисмикаллоҳумма аҳйаа ва амууту**» (Сенинг исминг билан тириламан ва ўламан, Аллоҳим) дер эдилар.

1742. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам уйғонганларида «**Алҳамдулиллааҳиллазии аҳйаанаа баъда маа амаатанаа, ва илайҳин нушуур**» (бизни ўлдиргандан кейин тирилтирган Аллоҳга ҳамд бўлсин, қайтиш ҳам Унгадир) дер эдилар.

Имом Бухорий ривояти.

1743. Ҳеч ким «Аллоҳим, бизни сабр қилувчилар қаторида қилгин», демасин, чунки сабр бало билан бирга келади. Бундай деган одам сабр қилиш учун бало сўрагандек бўлади. Бунинг ўрнига «Аллоҳим, бизни бало пайтида сабр қилувчилар қаторида қилгин», десин!

1744. Тилнинг мушаклари инсон жисмидаги энг кучли мушаклардан биридир. Бу неъмат Қиёмат куни зарарингизга эмас, фойдангизга хизмат қилиши учун ҳаракат қилинг. Ундан Роббингизга тоат қилишда фойдаланиб, Аллоҳнинг зикридан узоқлаштириб қўйманг (чунки ҳар бир аъзонинг ўз вазифаси бўлгани каби, тилнинг вазифаси гапиришдир. Агар уни Аллоҳнинг зикри билан банд қилмасангиз, у бефойда нарсаларни сўзлашга ўтиб кетади).

Аллоҳ таоло: «Ким Менинг зикримдан юз ўгирса, унга албатта танглик ҳаёти бўлур, Қиёмат куни эса уни кўр ҳолида тирилтирурмиз», деган (Тоҳа сураси, 124-оят).

1745. Ким Аллоҳ учун бир нарсани тарк қилса, бунинг эвазига Аллоҳ ундан яхшироқ нарсани беради.

1746. Абу Ҳурайра розияллоху анҳудан ривоят қилинади:
Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: «Ким уйқусидан уйғонса, «Алҳамдулиллааҳиллазии родда ʼалайя руҳии ва ʼаафааниии фии жасади ва азина лии бизикриҳи («Руҳимни ўзимга қайтариб берган, жасадимни саломат қилган ва менга Ўзини зикр қилишга изн берган Аллоҳга ҳамд бўлсин»), десин».
Ибн Сунний саҳиҳ иснод билан ривоят қилган.

1747. Оиша онамиз розияллоху анҳо айтадилар:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: «Аллоҳ таоло бир бандага руҳини қайтиб берганида (яъни уйғонганида): «Лаа илааха иллаллоху ваҳдаҳ, лаа шарийка лаҳ, лаҳул мулку ва лаҳул ҳамд, ва ҳува ʼалаа кулли шайʼин қодийр» деса, гуноҳлари денгиз кўпигича бўлса ҳам Аллоҳ таоло уни кечириб юборади», дедилар».

Ибн Сунний ривояти.

1748. Бир қиз шундай деди: «Ҳусни жамолини кўз-кўз қилиб, пардоз-андоз қилиб олган, очик-сочик кийиниб олган қизларни кўрсам, уларнинг оналарини ўйлайман. Беихтиёр Аллоҳнинг «**Ва уларни тўхтатинглар! Албатта, улар сўралгувчидирлар**» деган сўзи эсимга тушади (*Соффат сураси, 24-оят*). Шунда менинг онам ҳам шу хусусда сўроқ-савол қилинмаслиги учун янада кўпроқ ҳаё қила бошлайман».

Аллоҳ бу дунёда ҳаром қилган кўпгина нарсалар жаннатда ҳалол бўлади. Масалан, у ерда анвойи хилдаги ичимликлар бўлади. Аммо Аллоҳ ярим яланғоч бўлиб, очик-сочик юришни икки дунёда ҳам ҳаром қилган. Доимо ўраниб, мастура юриш неъматлардан биридир.

Аллоҳ таоло бу ҳақда «**Сен у ерда оч-яланғоч қолмассан**» (яъни жаннатда доимо қорнинг тўқ, устинг бут бўлади), деган (*Тоҳа сураси, 118-оят*).

1749. Шундай одамлар борки, уларни ҳар қанча ҳурмат қилсанг қилсанг ҳам сени таҳқирлашаверади. Уларнинг кўнглига қарасанг ҳам сенга азият етказишади. Шаънларини ҳар қанча юқори кўтарсанг, сени шунча паст санашади. Бундайлар сендан ажралгандагина қадрингни билишади...

1750. Бишр ибн Ҳорис роҳимахуллоҳ шундай деган: «Кечанг ўлди, бугунинг тортишувда, эртанг эса ҳали туғилмаган. Шундай экан, солиҳ амаллар қилиб қолишга шошил».

1751. Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «Бир киши уйқусида уйғониб, **«Алҳамду лиллаҳиллазии холақон-навма вал-йақзоота. Алҳамдулиллаҳиллазии баъасании саалиман савиййа. Ашҳаду анналлоҳа йухйил мавта ва ҳува**

«Балаа кулли шай`ин қодийр» (Уйқуни ва бедорликни яратган Аллоҳга ҳамд бўлсин. Мени соғ-саломат қилиб, ҳаётга олиб кирган Аллоҳга ҳамд бўлсин. Аллоҳ тирилтирувчидир, ўлдиргувчидир ва ҳар нарсага қодирдир, деб гувоҳлик бераман) деса, Аллоҳ таоло: «Бандам рост айтди», дейди».

Ибн Сунний ривояти.

1752. Оиша розияллоху анҳо айтади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам кечаси уйғониб қолсалар, ўн марта такбир (*Аллоҳу акбар*), ўн марта таҳмид (*Алҳамдулиллаҳ*), ўн марта «Субҳааналлоҳи ва биҳамдиҳ» (*Аллоҳни ҳамди билан поклайман*), ўн марта «Субҳааналқуддуус» деб, ўн марта истиғфор, ўн марта таҳлил (*Лаа илаҳа иллаллоҳ*) деб айтардилар. Сўнгра ўн марта «**Аллоҳумма, инний аъузу бика мин зийқид-дуња ва зийқи йавмил қийаама**» (Аллоҳим, дунёнинг танглигидан, қиёматнинг торлигидан Сендан паноҳ тилайман) деб, намозни бошлардилар.

Абу Довуд ривояти.

1753. Аллоҳим, отамни (ва онамни) дўзах: «Ўта қол, нуринг оловимни ўчириб кўйди», дейдиганлар қаторидан қил! Жаннат: «Келақол, сени кўришга муштоқ эдим», дейдиганлар қаторидан қил!

1754. Акаларим, сингилларим!

Ярим-яланғоч, беҳаё суратлар романтика эмас. Романтика бошқа, ҳаёсизлик бошқа. Бир кун келиб, кўз неъматини хусусида сўроқ-савол қилинаси!

Ривожлансак, фикрлашимиз ҳам ривожлансин!

Ярим-яланғоч суратлардан мақсад битта, у ҳам бўлса – кўз зиносидир!

Хўш, ярим-яланғоч сурат кўришнинг гуноҳини, уни кўрганларнинг гуноҳини кўтара оласизми?!

هناك من ينتظر
كأس العالم
وسعيد باقترايه
وهناك من ينتظر
رمضان
ويتمنى بلوغه..
شтан
بين رجل همته
في السماء
وآخر همته بين
أقدام الرجال

1755. Кимдир футбол бўйича жаҳон чемпионати яқинлашиб қолганига хурсанд, кимдир Рамазон яқинлашиб қолганига хурсанд.

Самога интилган киши билан одамларнинг оёғи орасига интилган одамнинг ўртасида катта фарқ бор-ку ахир!

من كتاب الأذكار للنووي

Имом Нававийнинг ал-Азкор китобидан

Уйқудан уйғонганда
айтиладиган зикрлар

23

ما يقول إذا استيقظ من منامه

لا إله إلا أنت سبحانك اللهم وبحمدك أستغفرك لذني وأسألك
رحمتك، اللهم زدني علما ولا تزعج قلبي تغد إذ هدبتني وهب لي
من لذنك رحمة إنك أنت الوهاب

www.arabic.uz

1756. Оиша онамиз розияллоху анҳодан ривоят қилинади:
«Расулulloх соллалллоху алайҳи васаллам кечаси уйғонсалар,
«Лаа илааха илла анта, субҳаанакаллохумма ва биҳамдик,

астағфирука лизанбии ва ас`алука роҳматак. Аллоҳумма, зидний Ёилман ва лаа тузиғ қолбий баъда из ҳадайтани, ва ҳаб лии милладунка роҳма, иннака антал ваҳхааб» (Ўзингдан бошқа илоҳ йўқ. Сени ҳамдинг билан поклайман. Гуноҳларимга истиғфор айтаман, раҳматингни сўрайман. Аллоҳим, илмимни зиёда қил. Ҳидоятга солганингдан кейин қалбимни бурма. Даргоҳингдан менга раҳмат бер, ахир Сен кўплаб ато этгувчисан) дер эдилар».

Абу Довуд ривояти.

1757. Абу Саид Худрий розияллоху анхудан ривоят қилинади: «Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васаллам кўйлак, ридо ёки салла кийсалар, бисмиллоҳни айтиб, сўнг: «Аллоҳумма, иннии ас`алука мин хойриҳи ва хойри маа ҳува лаҳ, ва аъузу бика мин шарриҳи ва шарри маа ҳува лаҳ» (Аллоҳим, Сендан унинг яхшисини ва унга бериладиган нарсанинг яхшисини сўрайман. Ва унинг ёмонидан ҳамда унга бериладиган нарсанинг ёмонидан паноҳ тилайман) дер эдилар.

Ибн Сунний ривояти.

1758. Хаёли, иболи аёл Куёшга ўхшайди. У шундай нур таратадики, унга ҳеч ким тикилиб қарай олмайди.

Аллоҳим, бизга ҳидоят, такво, иффат ва беҳожатлик насиб қил!

1759. Ота-онага яхшилик қилиш ҳаётингизни янада яхшилаш учун ажойиб қувватдир! Уларни рози қилинг, Аллоҳ ҳам сиздан рози бўлади.

1760. Товуқ биттагина арзонгаров тухум туғиб, қақақлаб дунёни бошига кўтаради. Балиқ эса минглаб қимматбаҳо увилдириқ кўяди, лекин жим юради.

Сен ҳам режаларингни ошқор қилавермай, индамай ишингни битиравер. Ўша ишнинг ўзи одамларга сен ҳақингда сўзлаб беради.

1761. Муоз ибн Анас розияллоху анхудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Ким бирор кийимни кийиб, «Алҳамдулиллаҳиллазии қасаании ҳааза, ва розаконийҳи мин ғойри ҳавлин минний ва лаа қувва» деса, Аллоҳ унинг ўтган гуноҳларини кечиради»** (Буни менга кийдирган, ўзгартирмай, қувватимни кетказмай менга насиб қилган Аллоҳга ҳамд бўлсин), дедилар.

Ибн Сунний ривояти.

1762. Абу Саид Худрий розияллоху анҳу айтади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам саллами, кўйлакми ёки ридоми – янги кийим кийсалар, бисмиллоҳни айтиб, сўнг қуйидаги дуони ўқир эдилар: **«Аллоҳумма, лакал ҳамд, анта касавтанийҳи, ас`алука хойроҳу ва хойро маа сунйа лаҳ, ва аъузу бика мин шарриҳи ва шарри маа сунйа лаҳ»** (Аллоҳим, Сенга ҳамд бўлсин, мени Сен кийинтирдинг. Сендан бунинг яхшилигини ва унга қилинган яхшиликни сўрайман, ва бунинг ёмонлигидан ва унга қилинган ёмонликдан паноҳ тилайман).

Абу Довуд, Термизий ва Насаий ривояти.

1763. Қалбингда бир кишига нисбатан бирор нарса бўлса, «Аллоҳуммажъални минал каазиминал ғойзо вал аафийнаа ъанин-наас» (Аллоҳим, мени газабини ичига ютувчилардан, одамларни кечирувчилардан қилгин), дегин.

1764. Ўзингни ёлғиз ҳис қиляпсанми? «Роббии, ҳаб лии милладунка султоонан насииро» (Роббим, даргоҳингдан ёрдам берувчи қувват ато эт), дегин.

1765. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг покиза руҳлари умматни ҳақ ва адолат узра яна қайта жамлашдан ожиз эмас. Демак, у зотга салавоту салом айтишда бардавом бўлайлик, ана шу муваффақиятимизнинг сири бўлади.

1766. Умар розияллоҳу анҳу айтадилар:
«Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг «**Ким янги кийим кийиб, сўнг «Алҳамдулиллааҳиллазии касааний маа уваарий биҳи ʼавротий ва атажаммалу биҳи фии ҳайаати»** (Менга авратимни тўсадиган, ҳаётимда мени чиройли қиладиган кийим кийдирган Аллоҳга ҳамд бўлсин) дуосини ўқиб, сўнг

эскирган кийимини садақа қилишни ният қилса, Аллоҳнинг хифзу ҳимоясида ва Унинг йўлида бўлади», деганларини эшитдим».

Термизий ривояти.

1767. Ибн Умар розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам Умар розияллоху анҳунинг эғнида бир кийим кўриб, «Бу янгимми ё ювилганми?» дедилар. Умар розияллоху анҳу: «Ювилган», деди. Шунда Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам: «**Илбас жадийдан, ва ыйш ҳамийдан, ва мут шаҳийдан, саъийдан**» (*Янги кийгин, мақтагудек яшагин, шаҳид бўлиб, бахтли бўлиб вафот топгин*), дедилар.

Ибн Можса ва Ибн Сунний ривояти.

1768. Хотиржамлик яшашни истайсизми?
Марҳамат, «Аллоҳумма, инни иставдаътука ҳайаати»
(Аллоҳим, мен ҳаётимни Ўзинга топширдим), деб айтинг.

1769. Дунё ғам-ташвишларидан чарчадингизми?
Марҳамат, «Аллоҳуммажъал ҳаммий ал-охира» (Аллоҳим,
ташвишим фақат охира гами бўлсин), деб айтинг.

1770. Сенга келаётган яхшиликларнинг баъзан узилиб қолиши янги яхшиликларнинг мўл-кўл бўлиб оқиб келишига тараддуддир.

«Роббинг сени тарк этгани ҳам йўқ, ёмон кўриб қолгани ҳам йўқ» (Зуҳо сураси, 3-оят).

Изоҳ: Ушбу оятлар ваҳий келиши бир қанча муддат тўхтаб қолган пайтда, айрим мушриклар: «Мана, Парвардигори Мухаммадни ташлаб кетди», деб гап тарқатган вақтда нозил бўлган. Ойнинг ўн беши қоронғи бўлса, ўн беши ёруғ бўлишига ишора қилаётгандек, Аллоҳ таоло сурани Ўзи яратган чошгоҳ (тонг) ва кеча (тун) ҳаққиға қасам билан бошлаб, Мухаммад алайҳиссаломни тарк этмагани ва ёмон кўриб қолмагани ҳақида хабар бермоқда.

1771. Умму Салама розияллоху анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам уйдан чиқаётиб, **«Бисмиллаҳи, таваккалту ʼалаллоҳ. Аллоҳумма, иннии аъузу бика ан адилла, ав удалла, ав азилла, ав узалла, ав азлима, ав узлама, ав ажҳала, ав йужҳала ʼалаййа»** (Бисмиллаҳ, Аллоҳга таваккал қилдим. Аллоҳим, адашиши ва адаштирилишидан, тойилиши ва тойилтирилишидан, зулм қилиши ва зулм кўришидан, жоҳиллик қилиши ва ўзимга жоҳиллик қилинишидан Сендан паноҳ сўрайман) деган дуони ўқир эдилар».

Абу Довуд, Термизий, Насаий ва Ибн Можсалар ривояти.

1772. Анас розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Ким уйдан чиққанда «Бисмиллаҳи, таваккалту ʼалаллоҳ. Ва лаа хавла ва лаа қуввата илла биллаах»** (Бисмиллаҳ, Аллоҳга таваккал қилдим. Аллоҳдан ўзгада ҳол ҳам, қувват ҳам йўқдир) деса, унга: **«Куфийта, ва вуқийта, ва ҳудийта»** (Ҳидоят қилиндинг, (шайтондан) сақландинг, ҳимоя қилдиндинг) дейилади ва шайтон ундан узоқлаштирилади».

Абу Довуд, Термизий ва Насаий ривояти. Абу Довуднинг ривоятида қуйидаги сўзлар зиёда қилинган: **«Шайтон бошқа бир шайтонга: «Бир киши ҳидоят қилинибди, сендан ҳимоя қилинибди. Энди холинг не кечади?» дейди».**

1773. Қалбларимизга Аллоҳнинг розилиги ўрнашса, ҳамма янада гўзалроқ бўлиб қолади.

1774. Бир ишдан хурсанд бўлсанг, «Алхамдулиллаахи роббил ʼааламийн» (Оламларнинг Робби Аллоҳга ҳамд бўлсин), дегин.

Ночор қолсанг, «Аллоҳуммарзуқни ва анта хойрур-розиқийн» (Аллоҳим, менга ризқ бер, Сен ризқ берувчиларнинг энг яхшисисан), дегин.

1776. Абу Хурайра розияллоху анху айтади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайхи васаллам манзилларидан чиқсалар, **«Бисмиллаҳи туклаану ʔалаллоҳ, лааа хавла ва лаа қуввата илла биллаах»** (Бисмиллаҳ, Аллоҳга таваккул. Аллоҳдан ўзгада ҳол ҳам, қувват ҳам йўқдир) дер эдилар».

Ибн Можжа ва Ибн Сунний ривояти.

1777. Абу Молик Ашъарий розияллоху анхудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоху алайхи васаллам шундай дедилар: **«Киши уйига кираётганида «Аллоҳумма, иннии ас`алука хойрол мавлижи ва хойрол махрож. Бисмиллаҳи валажнаа ва бисмиллаҳи хорожнаа, ва ʔалаллоҳи роббинаа таваккалнаа»** (Аллоҳим, Сендан киришининг ҳам, чиқишининг ҳам яхшисини сўрайман. Аллоҳнинг исми билан кирдик, Аллоҳнинг исми билан чиқдик. Роббимиз Аллоҳга таваккул қилдик) деб, сўнг аҳлига салом берсин».

Абу Довуд ривояти.

Манзилга кираётганда бисмиллоҳни айтиб, зикрни кўпайтириб, уйда одам бор бўлса-бўлмаса салом бериб кириш мустаҳабдир. Аллоҳ таоло Нур сурасида: **«Қачон уйларга кирсангиз, бир-**

бирингизга Аллоҳнинг даргоҳидан муборак, покиза салом айтинглар», деб буюради (61-оят).

Анас розияллоҳу анҳу айтади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам менга: «Болажоним, уйингга кирсанг, салом бериб кир. Бу ўзингга ҳам, аҳли аёлингга ҳам барака келтиради», деганлар».

Имом Термизий ривояти.